Эхэ һайхан нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной декабрийн 21-һээ гарана

Олонситын-политическэ газетэ

1991 июль 19 пятница № 141 (18264)

сэн 6 мүн

КОМОЙ РЕТАРИАДТА

— Тиигэн
би ооров с
асуудалаар
дааг үйб. Ду
хэлһээ дуун
лан гараха,
һан дуунда
дай сэдьхэл
жэ шадаха
бари хэрэгт
һээ бидэ 10
шэдые, дуу
готойбди,—
ров тодорх
— Дүрбэ
онсолбол,
гоёор унша
талаар худ
бидэниие б
ондэ орогш
ой болоно.
үгжэмэй ну
йлгожо, тэр
шань дамжу
аа эндэ г
шуу. Тиихэ
трумент ху
аанза, хучи
лга намда
жэ республ
тист Ардак
лаа һэн.
—Түнхэнэй,
знай, бусад

Компартиин рескомой секретариадай эзлжэзтэ болохо, партийна ажабайдалай хэдэ хэдэн асуу- зубшэһэн байна.

Түн Россин Компартиин республиканска комитедэй литическэ түбэй ажал ябуулгын гол шэглэлнүүд бо- й материально-техническэ үндэһэн һуурине бэхи- ай» асуудал хаража үзэгдөө. Энээн тухай тобшо ус түбие даагша М. А. Жарков хэлэн байна.

олитическэ түбэй гол шухала зорилго гэхэдэ, ком- ай, бүхы ажалшадай дунда үзэл сурталай-полити- лмэри ябуулха, теориин болон КПСС-эй политикын дые, партиин холын хараата программна үг зорил- тайлбаринан ойлгуулха, шэнэ байгууллалтын энэрхы лигуудые дэлгэрүүлхэ хэрэг, мүн энэ зорилгоор стнуудай кадрнууд болон эдэбхитэдые һурган бэл- ыдөө хүнэй үзэл бодолой, политическэ, абари зан- Үрен һайханай талаар эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые гүй- га болоно гэжэ тодорхойлогдоо. Энэ үг зорилгоһоо г бүхы хүдэлмэриеэ дүрбэн гол шэглэлнүүдээр олоно ха юм. Эдэмнай ямар шэглэлнүүд бэ гэхэ- байна:

унистнууд болон партийна бэшэ хүнүүдэй дунда лай-теоретическэ хүдэлмэри ябуулга, тэдэнэрэй саг олитическэ харилсаа хөөрэлдөө эрхилжэ байлга;

оной дунда политическэ саг үргэлжын мэдээсэл хэ- шэн, тайлбари үгэжэ байха ябадал;

уламжын ба политическэ хүдэлмэри ябуулжа ша- нуд болон эдэбхитэдые бэлдэлгэ;

нитын элдэб эмхинүүд болон хүдэлөөнүүдтэй саг нягта харилсаа холбоо, хүдэлмэри ябуулга мүн.

жэлгэнүүдээр ашаг үрэтэй ажал ябуулхын тула по- клубуудые, һургуулинууд болон семинарнуудые унгэргэхэ, хүтэлбэрилхэ хэрэгтэй болоно. Һурал- ам хубилгадахань. Урдань ами амярааа үдэшын от болон элдэб курсанууд байдаг һаа, мүнөө гансал от бүхы һуралсал эрхилхэ болобо. Совет зургаанууд- нэй ёһоор, тус университедтэ тусхай түсэбэй ёһоор совет хүдэлмэрилэгшэд һуралсал гараха олоо. Һуралсалай түхэл маягууд үдэрэй, үдэшын бэ- заочно гээд тодорхойлогдобо. Мүнөө жэлдэ дүрбэн олгоо эзэ һуралсал эмхидхэгдэхэ байна. Ямар бэ гэ- лбэрилгын теори болон практика, лекторнуудай бэ- ери дээшэлүүлгэ, пропагандистнуудай эрдэм мэдэ- үүлгэ, этикэ ба эстетикэ.

ы зорилгонуудые гүйсэд дүүргэхын тула ниитын- ө түбэй материально-техническэ үндэһэ һуурине шэнэдхэхэ хэрэгтэй болоно ха юм. Энэ талаар то- эмжэнүүд хараалагдажа, компьютернүүдые табиха, суудые байгуулха, техническэ хэрэгсэлнүүдые хү- абаха, ашаг үрэтэйгөөр тэдэниие хэрэглэхэ ябадал эжэ баталан абтаһан тогтоол дотор заагдаба. Эдэ- үулхэ болзор, харюусалгата хүнүүд тодорхойлогдоо. ө зөөриин талаар байдалаа һайжаруулхын тула ажахын ажал ябуулга үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй гэ- ордобо.

орэшэлэн мүнгэ зөөри олохо талаар ямар юумэнэй байһан ба саашадаа эрхилэгдэхэ хүдэлмэри тухай хэрэгүудые эрхилэгшэ А. П. Елгиной мэдээсэл шаг- тусхай тогтоол баталан абтаа. Юуб гэхэдэ, партийн түлбэриин хэмжээнэй бага болоһон, 50 процентыг эмхинүүдтэ үлеөдэг болоһон ушарһаа партийна ко- мүнгэ зөөрөөр дуталдадаг болобо ха юм. Ушар хаа хаанагүй партийна комитедүүд, тэрэ тоодо рес- үйлэдбэриин-ажахын ажал ябуулга эрхилхэ, мүнгэ лохын тула оролдолго хэшээл гаргаха баатай болоод ндэ гайхамаар юумэн үгы. Дэлгүүрэй экономикомнай урда шэнэ орёо асуудалнуудые табина ха юм. Энэ ар тодорхой тогтоол баталан абтаа.

гариадай заседани дээрэ мүн партийна ажабайдалай асуудалнууд хаража үзэгдөө. Рескомой нэгэдэхи Л. В. Потапов үгэ хэлээ.

П. ЛОПОЕВ.

Тэжээл бэлэдхэлгэ-91

БҮХЫ ХҮСЭН ЭЛСҮҮЛЭГДЭХЭ

Ехэ ажал хэнгүй, бодото оролдолго гаргангүйгөөр хээрын сабшалан дээрэһээ үбһэ ногооной үндэр баян үргаса абахань бэрхэтэй гэжэ хэндэшье мэдээжэ габ даа.

Жэшээлхэдэ, манай Хэжэнгын совхозой сабшалан элбэг уһаар, шиир нойтооршье дуталдадаггүй гэжэ тоологдодог. Бүхы 3394 гектар сабшаламнай хуу шахуу уһалагдадаг, зеримэниинь уһа намаг соо байдаг юм.

Хэды тиигэбэшье луговодуудай, мелиораторнуудай оролдоогуй һаа, энэ шиир элбэгтэй сабшаламнайшье мүртэй үбһэ үгэхэгүй. Тиимэһээ үнгэрэгшэ хабартаа, зунай эхээр Бахлайтын отделенидэ луговод О. Д. Ешиев, мүн Гангын бригада Б. Б. Базарова түрүүтэй звенонууд сабшалан уһалха, үтэгжүүлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. Энээнһээ байтагай үбэлдөө тошо халяажа, тэрэнэйнгээ уһа хэрэглэн газараа уһалаа юм. Эдэ луговодууд өөһдөө һүхэ, хүрэзэ баряад лэ сабшалан дээрээ эндэ тэндэ ургаһан жэжэ бургааһа хуу сабшажа, модо, шулууень түүжэ хаза.

Жэл бүри ехэ оролдолго гаргаһанайнь ашаар эдэ хоёр луговодуудай даажа абаһан сабшалан дээрэһээ жэл бүри гектарей 18—20 центнер үбһэн алгадгүй абтадаг болонхой. Энэ жэлдэшье тэрэнһээ бага бэшэ ургаса абтаха бээ гэжэ һанагдаха.

Нүгөө талаһаань совхозой сабшалан һайжаруулха оньһожоруулагдамэл отрядай хүсөөр габшагай хоёр һара соо 13 мянган тонно шэбхэ, 220 тонно минеральна үтэгжүүлгэ сабшалан дээрэ гаргагдажа тараагдаа.

Эдэ бүгэдэ аша үрэзэ харюулхал ёһотой гэжэ һананабди. Мүнөө хээрын сабшалангай ногоон түлэг ургажа байна гээшэ ааб деа. Тиимэһээ хэды шэнээн үбһэн лаб абтаха гээд хэлэхэнь бэрхэтэй. Тиигээдшье хээрэ ургажа байһан ногоон үшөө үбһэн бэшэ ха юм. Зунай хура бороотой үрдилдэжэ, тэрэниие һайнаар хуряажа шадаха хэрэгтэй бшуу.

Нөдондо бүхы 3300 гарен гектар сабшалан дээрэһээ 32 мянган центнер үбһэ абаха ёһотой аад, газарнай уһанда абтажа, оройдоол 6 мянган центнер үбһэ хуряагаа һэмди. Энэ үбһэнэй хаанашье хүрөөгүй, тэжээл дуталдажа бэрхэтэй байдалай тохёолдоһонииньь мэдээжэ ааб даа. Аяар Монголой Арадай Республикаһаа, манай ороной ондоо областнууд һаа, республикынгаа бүсад ажахынуудһаашье үбһэ, һолоомо зөөхэ баатай болоообди.

Одоол мүнөө жэлдэ дан тиимэ тулуур түйган байдалда орохогүй бэзэбди гээд һанагдана. Дөб дээрэ хаража үзэхэдэ, 2000 бага үлүүтэй гектар сабшалан дээрэһээ адагынь 27 мянган центнер үбһэн абтаха зэргэтэй. Энэ жэлдэ 315 гектар сабшалангаа Хэжэнгын сомоной Советдэ үгөөбди. Тэрэ газар даймай болон ажалай ветерануудай хубиин ажахынуудта хубаагдаа. Гадна байгша ондо хонишодой олонхи бригадануудта өөһэдын сабшалантай боложо, һүрэгтөө эдюулхэ үбһэ өөһэдөө сабшажа абадаг болохо гэжэ шиидээ. Жэшээнь, эхэ хонидые харууһалдаг бригада бүхэндэ 50 гектар, жэжэ хонидые харууһалдаг бригадануудта 30—30 гектар газар совхозой сабшалэнгһаа таһалжа үгэхэмнай.

Тиимэһээ хонишодой бригаданууд юунэйшье боложо байгаа һаань, хайшаншье гэжэ һаань, өөһэдынгөө хонидто хүсэд хүрэхэ һайн шанартай үбһэ бэлэдхэхэ гэжэ оролдохол ёһотой. Мүн урданайхидал үбгэд, хүгшэд, бусадшье зомнай малай эдихэ үбһэ үгыт гэжэ ябахагүй, тэдэнэр өөһэдөө арга хургыень оложо өөһэдын газар дээрэһээ үбһэ горитой абахые оролдохо зэргэтэй. Энэмнай эсэстээ умсыншье, ниитыншье адууһа малые үбһэ тэжээлээр ханганлые һайн болгохо нэгэ арга нүхэсэл ха юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ ажахы сообгоо эгээн түрүүлэн Б. Ж. Лхасарановай үбһэшэдэй бригада сабшаландаа гараад хүдэлжэ байна. Энэ бригада МТЗ түхэлэй 4 трактортай, косилка, тармуур, үбһэ монсогойлон багсалха рулонно-пресс гэхэ мэтэ, баһа бии.

Сагай уларил шэнжэлэгшэдэй багсаамжалһанай ёһоор, июлиин 20-һоо хойшо, илангаяа һарын һүүл багаар хура бороо ехээр орохоор хүлеэгдэнэ. Энээнһээ урда тээ горитой үбһэ сабшажа, хуряажа үрдеэ һаамнай, һайн бэлэй. Нүхэр Лхасарановай бригадаһаа гадна, үшөө 3 бригада үбһэ сабшажа, хуряаха юм.

Тобшолон хэлэхэдэ, үнгэрһэн жэлэйхидэл адли хүшэр хүндэ байдалда орохогүйн тула энэ жэлдэ үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие эхиннһээ эсэс хүрэтэрынь эршэмтэйгээр ябуулха, энээндэ бүхы хүсэеэ, хамаг арга боломжөө элсүүлхэ, айхабтар харюусалгатайгаар хүдэлхэ болонобди.

Л. ЖАЛСАНОВ,
Хэжэнгын совхозой мелиоратор.

ШАНАРТАЙГААР АБАБАЛ

Урдань сабшалангай ногоон һайса ургаг гэжэ бага хүлеэгээд хожомшог үбһэндөө ороходо ехэ тэжээл абтадаг гэжэ тоолодог байгаабди. Үнэн дээрээ, хожомой үбһэн ехэшье һаа, шэмэ, шанараар муушаг байжа, малай ашаг шэмэ ёһоор дээшэлүүлдэггүй байгаа бшуу.

Энэ алдуугаа хараада абажа, байгша ондо юунэйшье боложо байгаа һаань, үбһэндөө эртэ орохо, июлиин эхээр ногоогоо сабшажа эхилхэ гэжэ шиидээбди.

Мүнөө манай звено Шара-Горхон гэжэ газарта үбһэ түлэг сабшажа байна. Урдань эндэһээ 1000 гаран центнер үбһэн абтадаг һэн. Харин энэ жэлдэ тэрээнһээ багашаг үбһэн абтаашье һаа, шанарынь һураггүй һайн байха гэжэ һананабди. Мүн намаршаг тээ хэнзыень сабшажа болохобди.

Үнинһөө хойшо луговод С. Ф. Григорьев энэ газарые уһандаг байһан юм. Һүүлэй үедэ энэ сабшалангые баһал бэрхэ лугсэсд Ф. Ф. Сидельников даажа абанхай. Тэрэ эндэхи булагһаа газараа хабертаа 2 дахин уһалаа. Ногоонойнь ургаса муу бэшэ. Урдань эндэ минеральна үтэгжүүлгэ дан ехэр оруулгажа, үбһэ ногоонойнь шанар муудхаагдадаг байгаа гэжэ һанзагбди. Тиимэһээ энэ жэлдэ Ф. Ф. Сидельников сабшаландаа минеральна үтэгжүүлгэ оруулхаяа арсаа. Харин бага зэргэ шэбхэ тараагаа. Хэр зүб байһыень үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын эсэсэй дүн харууулна ааб даа.

Мүнөө манай звенодо трактористнууд Фёдор Иванов, Иннокентий Сидельников гэгшэд косилкаар үбһэ сабшана. Тинхэдэ 5 хүн гар хажуураар баһал ханазбай захын, бургааһа шугын забһарай ногоо унагаажэ байнхай. Һүүлэй үдэрнүүдтэ үбһэез хуряажа, соможо эхилээбди. Түрүүшын 3 томо һүрн бодхоогдоо. Үбһэез тракторай тармуураар тармаад, тусхай нагшуурга (волокуша) хумяад, КУН түхэлэй агрегадаар сомонобди. Үбһэ июруулхадаа бэрхэ Е. Г. Григорьев һүрн дээрэ хүдэлнэ. Иигээд һаяар пресс-подборщик табижа, үбһэез тюгүүд болгон багсалжа эхилхэмнай.

Сагай уларилай үшөөл тогтууригүйшэг байһаниие хараада абажа, ногоогоо дан ехээр унагаанагүйбди. Бага багаар сабшаад, түргэн хатаажа хуряаха гэжэ оролдонобди.

Манай звенохоо гадна Заган гэжэ газарта—П. Г. Хамидуловай, Красный Яр гэжэ газарта —П. А. Афанасьевай, Ехэ-Арал гэжэ газарта—И. А. Ткачевой звенонууд үбһэ сабшажа, хуряажа байнхай.

Н. ТКАЧЁВ,
Бэшүүрэй районой «Рассвет» колхозой үбһэшэдэй звеное даагша.

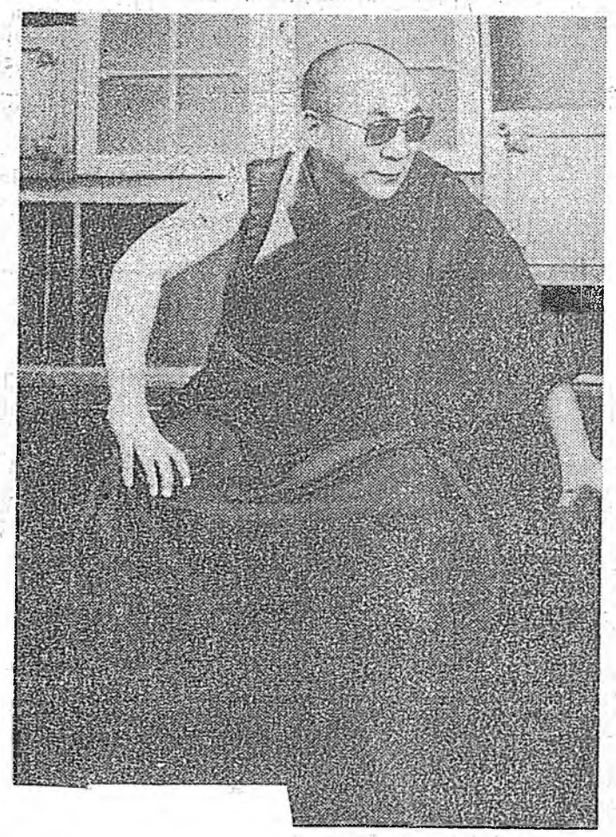

ШЭМЭТЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭНЭ

Хяагтын районой «Пограничный» совхоздо ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһа эхилэнхэй. Мүнөө эндэ АВМ түхэлэй хуушан 2 агрегат заһабарилагдажа, хоёр халаанда таһалгаряагүй хүдэлгэгдэнэ. Дуршэл ехэтэй операторнууд Сергей Анатольевич Типалов Сергей Игумнов хоёрто залуушуул Георгий Жарков, Олег Овсянкин гэгшэд туһална. Жолоошод Шулуун Дагбаев Олег Игумнов хоёр витаминтай ногооной гурилда орүулагдадаг ургамалнуудые поли дээрэһээ зөөжэ, агрегадуудые гүйсэд хангана. Энэ жэлдэ совхоз ниитынгээ малда 1000-гаад тонно нимэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэй. Тэжээл бэлэдхэгшэд энэ уялгаяа гуйсэд бэлүүлхэ арга боломжотой. Юуб гэхэдэ, витаминтай ногооной гурилда ородог ургамалнуудай һайн ургаса хуряагдана. Мүн агрегат түлишөөр хүсэд хангагданхай.

Г. ТУГУТОВ.

...Н ЗОНДО ТУҺАЛХА УЯЛГАТАЙБ»

...спондентын хэһэн хөөрэлдөөн

Саашань Далай-лама иигэжэ үргэлжэлүүлбэ:

— Тиимэһээ шэнэ эрхэ байдалда шэнэ арганууdые хэрэглэхэ ушарые хараада абан, Буряадай, Монголой, Хальмагай буддын шажантанай булгэмүүд, һургуули, больница мэтын социальна туһаламжын эмхинүүдые байгуулхые оролдожо, арад олоной аша туһада ажалаа зорюулха ёһотой. Шажан мүргэлэй, соёлой шэглэлтэй газетэ, журналнуудые эмхидхэхэдэ болохо. Буддын шажанай шэглэлтэй, буддын шажантанай булгэмүүдэй, һүмэ десангуудай зөөреэр тэдхэгдэдэг һургуулинуудай, бусад эмхинүүдэй олониитын ажабайдалда энэ мэтээр хабаадахадань, юрэнхыдөө буддын шажанай нэрэ хүндэ олон зоной ой ухаанда дээшэлхэ бшуу.

Тамчын дасанда Далай-ламын ошохо гэжэ байһан тула энэ дасан тухай июлиин 16-да гараһан өөрынгөө статьятай, мүн Гэгээн түрэлтын Буряад орондо ерээд байһан тухай мэдээсэлтэй газетэ Далай-ламада дамжуулхадамни:

— Хэды хэһэгээр гарадагбта? —гэжэ Гэгээн түрэлтэ һонирхобо.

— Буряад орондо буддын шажан ямар замаар саашадаа хүгжэхэ ёһотойб?—гэһэн асуудалыемни Далай-лама уридшалан таагаад, энэ талаар гүйсэд хэрюу үгэбэ.

— Хотын стадион дээрэ, оперно театрта, Ивалгын дасанда ваан табилгын үедэ Танай Гэгээн түрэлтын хэлэһэн тайлбарилхы үгэнүүдые би наринаар бэшэжэ абааб. Эдэ бүгэдые газетэдээ хуряангыгаар үгэхыемни зүбшөөжэ хайрлыт.

Энэ гүйлтыемни соносood:

— Болохол даа. Яаха һэм,— гэжэ Далай-лама зүбшөөбэ.

— Манай газетын уншагшадта, Та Гэгээн түрэлтэ, юу хүсэхэ байнабта?

Баһал ойро зуура бодолгото болоод:

— Шажан мүргэлэй талаар һураггүй эрхэ сүлөөтэй болоһон ушараар танай уншагшадыа, бүгэдэ арадые амаршалнаб. Хэдэн зуугаад жэлэй туршада Түбэд болон бүхы монгол угсаатан нягта холбоотой, харилсаатай байһан мяхан түрэл аха, дүүнэр гээшэ. Шажанай, соёлой талаар, юрэнхы ажабайдалай талаар манай арадуудай хубида адлирхуу гасалан тудаа. Танай эндэ гушаад онуудта, Түбэдтэ таби гаран онуудта иимэ үймөөн болоо. Танай эндэ иимэ зоболонто саг түгэсөө, манай орон нютагта үргэлжэлһөөр. Теэд танай эндэ һайжэрһандал адлаар, манайшье орондо һайн хубилалтанууд болохо гэжэ гүнэгыгоор этигэнэб. Харин мүнөөдөө нютагһаа тэрьелжэ гараад, Энэдхэгтэ байнабди. Бүхы зобоһон, тулиһан зондо туһаламжа үзүүлхэ ябедалые өөрынгөө сэдьхэл бодолой уялга гэжэ тоолодогби.

Тамчын дасанда Далай-ламын ошохо гэжэ байһан тула энэ дасан тухай июлиин 16-да гараһан өөрынгөө статьятай, мүн Гэгээн түрэлтын Буряад орондо ерээд байһан тухай мэдээсэлтэй газетэ Далай-ламада дамжуулхадамни:

— Хэды хэһэгээр гарадагбта? —гэжэ Гэгээн түрэлтэ һонирхобо.

Зүүн гарай зураг дээрэ: Далай-ламын гараа табиһан бэшэг.

Далай-ламын манай газетэдэ тусгаар зорюулжа айлдаһан Гэгээн мэргэн һургаал заабаринуудые ушаха аргатай болоһон золтой ушараар бидэшье уншагшадаа амаршалая.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

Тэжээл бэлэдхэлгэ-91

...Н ТҮРЭЛТЭ ДАЛАЙ-ЛА...

...э удаа Буряад орондо ...йнан сагынь элдэб үйл... ...уудаар үлэмжэ баян ...н удэр түб хотын ста ...дээрэ сугларагшады ...лук табихыень мана ...лигтэнэй, спортсменүү ...дабариие хаража бай ...жаглахада, тэрэнэй эр ...бон заигынь гайхамаа

...охи удэрынь, июлии ...ёртэ үглөөнһөө Далай ...айдариин хурал хурал ...үүлээрнь Арьяабааль ...билгада бэлэдхэлэй у ...ээ һэн. Удэшын зургаа ...гаран саг хүрэтэр опер ...эдэй театр соо ута гэ ...глаанда байлсаа.

...ин 16-да үглөөнэй саг хүрэтэр Далай-л ...жуур, Данжуурай удхы ...ыгаар айлдажа, тэдэнэ ...ти соо багтаһан номд ...ние хүртөөгөө. Уды ...Сампиловай нэрэмжэт ...аурагай музэйдэ ошож

...эдэхи удэрынь Гэгээн тү ...багша Арьяабаалын ваа ...н дасанда сугларһа ...хүртөөжэ, маани мэ ...ншаба.

...рагшадай олонхинь нэ ...үгэ дуһаангүй шагнаха ...оролдоо. Гернуудае ...ийгээр заанган худэлгэжэ ...хатуу удхатай эүйлнүүдые ...хүнэй ой ухаанда оро-

...түбэд соёлоо бүрин бүтэн байлгажа, саашадань хүгжөөхын тула шэнэ арганууdые хэрэглэнэбди. Ондоошье оронуудта шажанай, соёлой талаар шэнэ арганууdые хэрэглэдэг болоо. Жэшээнь, Япондо байдаг христос шажанай һүмэнүүдые абаад үзээ. Тэндэнь санаар һахилтай эхэнэрнүүдшье, эрэшүүлшье социальна һалбариин, элүүрые хамгаалгын, социальна ханга- лгын, эрдэм һуралсалай талаар эрхилдэг худэлмэридөө шэнэ снол арганууdые хэрэглэхээ оролдоно.

Гэгээн түрэлтын иигэжэ хэлэхэдэнь, Буряадай буддын шажантанай ойн баярта хабаадаһан Японой мэдээжэ санаартан Тарэсавые (Трезава) һанаад орхибоб. Тэрэ долоон хоногой урда тээхэнэ Ирагта байһанаа Москвагаар дамжан, Улаан-Удэ ерээ юм. Ивалгын дасанда уулзахадаа, ямар зорилготойгоор Ирак ошообта гэхэдэмни:

— Би энэ ороной гасалан зоболондо ороһон арадые ехэ энхэрэн хайрлаһандаа тиишэ ошооб. Японһоо эдэ зобоошодто мүнгэ, зөөреэршье туалхаяа, больница мэтын эмхи зургаануудта, тэрьедэн гараг- шадай лагерьнуудта худэлхэеэ олон зон ошонхой. Би тэдэнэй нэгэниинь лэ болоноб,—гэжэ тарэсава хэрюусаа һэн.

— Буряад орондо буддын шажан ямар замаар саашадаа хүгжэхэ ёһотойб?—гэһэн асуудалыемни Далай-лама уридшалан таагаад, энэ талаар гүйсэд хэрюу үгэбэ.

— Хотын стадион дээрэ, оперно театрта, Ивалгын дасанда ваан табилгын үедэ Танай Гэгээн түрэлтын хэлэһэн тайлбарилхы үгэнүүдые би наринаар бэшэжэ абааб. Эдэ бүгэдые газетэдээ хуряангыгаар үгэхыемни зүбшөөжэ хайрлыт.

Энэ гүйлтыемни соносood:

— Болохол даа. Яаха һэм,— гэжэ Далай-лама зүбшөөбэ.

— Манай газетын уншагшадта, Та Гэгээн түрэлтэ, юу хүсэхэ байнабта?

Баһал ойро зуура бодолгото болоод:

— Шажан мүргэлэй талаар һураггүй эрхэ сүлөөтэй болоһон ушараар танай уншагшадыа, бүгэдэ арадые амаршалнаб. Хэдэн зуугаад жэлэй туршада Түбэд болон бүхы монгол угсаатан нягта холбоотой, харилсаатай байһан мяхан түрэл аха, дүүнэр гээшэ. Шажанай, соёлой талаар, юрэнхы ажабайдалай талаар манай арадуудай хубида адлирхуу гасалан тудаа. Танай эндэ гушаад онуудта, Түбэдтэ таби гаран онуудта иимэ үймөөн болоо. Танай эндэ иимэ зоболонто саг

РСФСР-эй Арадай депутадуудай съезд

Намар болотор хойшолуулагдаба

РСФСР-эй Арадай депутадуудай табадахи (ээлжээтэ бэшэ) съезд долоон удэр худэлөөд, июлиин 17-до худэлмэрээ таһалдуулжа, намар дахин сугларха гэжэ шиидэбэ. Республикын Верховно Соведэй Түрүүлэгшын уялгануудые бэелүүлхэ гээд парламентын толгойлогшын нэгэдэхи орлогшо Р. И. Хасбулатовта даалгагдаа.

Түрүүлэгшые, һунгахын тула депутадууд зургаа дахин дуугаа үгэһэн байгаа. Һүүлшын һунгалта баһал ямаршье үрэ дүн үгөөгүй. Түрүүлэгшын тушаалда дэбжүүлэгдэһэн С. Н. Бабурин 412, тиихэдэ Р. И. Хасбулатов 409 дуу абаһан байна.

Съезд дээрэ хоёр кандидадые дэмжэгшэдэй хоорондо тохёолдоһон зүрилдөөе юрын аргаар дабахын аргагүй гэжэ эли болоо һэн. С. Н. Бабурин үгэ абажа, тэрэнэй кандидатурые дахин дэбжүүлһэнэй хэрэггүй гэжэ үшөө дахин ойлгуулхые оролдоо. Р. И. Хасбулатовай ямар шиидхэбэри абаха байһанһаань дулдыдангүй, алишье ушарта Түрүүлэгшэ съезд дээрэ һунгагдаха ёһотой гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Р. И. Хасбулатов тэрэниие даншье зүбшөөбэгүй. Съездые таһалдуулжа, намар худэлмэрээ үргэлжэлүүлхые, тиихэдэ Түрүүлэгшые һунгаха асуудал эсэслэн шиидхэхые тэрэ дурадхаа. Гурбан удэр соо энээниие буруушаажа байһан аад, парламентын Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшын дурадхалые депутадууд дэмжэбэ.

Парламентда тохёолдоһон хүшэр хүндэ байдалые дабахын тула зарим депутадууд оролдолго гарганагүй. Тоололгын комиссиин түлөөлэгшын хэлэһэнэй ёһоор, арадай һунгамалнуудай 10-һаа 20 процент хүрэтэр дуугаа үгэлгэдэ хабааданагүй. Тиимэһээ дуугаа үгэлгын һүүлшын шатада хабаадаагүй депутадуудай список олониитэдэ мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ толилуулха шиидхэбэри съезд абаһан байна.

Тиигэжэ эсэсэй эсэстэ съезд тааруу зохид шиидхэбэри абаагүй, зүблэхэ зүйлэй нэгэшье асуудал зүбшэн хэлсэлгые дүүргээгүй. Верховно Соведэй Түрүүлэгшын дурадхаха зэргэтэй дээрэһээнь РСФСР-эй Конституционно сүүд һунгагдаагүй. Теэдшье депутадууд энээндэ бэлэн бэшэ байгаа һэн. Түрүүлэгшые һунгалгада бүхы сагаа зорюулаа бшуу.

Бэлэн бэшэ байһан дээрэһээ май һарада хойшолуулагдаһан «РСФСР-эй Конституционно сүүд тухай» Хуулиие депутадууд яһала түргөөр баталаа. Республикын парламентын баталан абаһан ямаршье хуулиие Конституцида тааранагүй гэжэ тоолохо, Россин Президентын Указуудые болюулха эрхэ тэрээндэ олгогдоно.

Засагай шэнэ байгууламжын бүридхэгдэжэ байхада, иимэ сүүд шухала юм. Иймэ сүүдэй үгы һаа, тааламжагүй хойшолонгууд тохёолдожо болохо. Конституционно сүүдэй бүридэлые һунгалга баһал намар болотор хойшолуулагдаба.

Арадай депутадууд өөһэдөө боложо дүүрэһэн заседанинуудта ондо ондоогоор хандана. Съезд дээрэ горитой асуудал шиидхэгдээ. РСФСР-эй Президент тангаригаа үгэһэн байгаа гэжэ РСФСР-эй Компартиин секретарь А. С. Соколов РосТАСС-ай корреспондентдэ хэлээ һэн. Верховно Соведэй Түрүүлэгшые удаан саг соо һунгаха үедэ хэдэн шэнэ кандидатурануудые элирүүлхээр арга олгоо. «Съезд миин үнгэрөөгүй, хэдэн можо боложо һандараагүй. РСФСР-эй Верховно Соведтэ худэлмэрээ үргэлжэлүүлхэ, һунгалтада бэлдэхэ арга олгоо»,—гэжэ тэрэ онсолон зааба.

Съезд «дан хангалтагүйгөөр» үнгэрөө гэжэ РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй дэргэдэхи Экономическа дээдэ соведэй түрүүлэгшэ М. А. Бочаров тоолоно. «Экономикодо хүшэр хүндэ байдалай тохёолдоод байхада, ехэ саг алдагдаа. Тангариг абаха тухай гансал асуудал шиидхээд, намартаа ондоо съезд үнгэргэхэ хэрэгтэй байгаа. Халагламаар юумэниинь юуб гэбэл, һунгагшадай дунда бидэ хүндэеэ буурааб- ди», — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ:

(РосТАСС).

УҺАН НЭМЭНЭ

Байгша оной июлиин 16-да республикын урда зүгһөө хура бороо элбэгтэй үүлэн ерэһэн байгаа. Тиигэжэ Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Ивалгын, Тарбагатайн, Загарайн, Хориин, Хэжэнгын районуудта 40-52 сантиметр бороо ороһон байба. Энэнь һарын туршада орохо хура бороогой нормын хахадһаа ехэ болоно. Мүн энэ үе соо республикын бусад нютагуудта 12-һоо 40 сантиметр шахуу хура бороо ороһон, аадарлаһан байна. Харин БАМ-ай участогуудта энэ удэр 30—32 градус халуун болоһон байха юм.

Республикын урда зүгһоо ерэһэн хура бороо улам саашаа хойто районуудта хүрэжэ ерэбэ. Дээрэ хэлэгдэһэн районуудта хура бороо бага зэргээр орожол байха, заримдаа аадарлахашье. Теэд хура бороо һаяа зогсохогүй янзатай. Июлиин 20 багаар республикын урда зүгһөө дахинаа аадар, бороотой үүлэн хүрэжэ ерэхээр багсаагдана.

Ехээр ороһон хура бороогой аадарай һүүлээр республикын гол горхоод нэмэжэ, эрье һаб- һаа халиба. Мүнөө Сүхэ, Хёго, Үдэ голнуудай уһан ехэ- нэмэжэ, набтар газар үер абтажа захалба. Мүн Баргажа- голшье хэдэн хоногой үерлэжэ захалба. Гол горходой уһа саашадаа сүүдхын туршада 5—150 сантиметрээр нэмэжэ, т- ла дайда, сабшалан бэлшээр уһанда абтахаар багсаагдана.

Ц. ЖАЛСАНОВА,
Улаан-Удын гидрометобсерваториин ахалагша инженер.

Партийна эмхинүүдтэ

ХАРЮУСАЛГА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

РСФСР-эй КП-гэй Түнхэнэй райкомой дэргэдэхи хиналтын комиссиин президиумэй заседани болобо. «1991 оной түрүүшын хахадта районой партийна организациннуудта гэшүүдэй түлбэри түлэхэ тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Хиналтын комиссиин түрүүлэгшэ А. Н. Багуловай хэлэһэнэй ёһоор, партиин гэшүүнэй түлбэри түлэхэ хэрэг мүнөө үедэ охэ муу байна. Районой партийна организациннуудай 50 процентнь саг соогоо түлбэри сүглуулжа, тоосоногүй. Энэ эдэй шалтагаанаар байгша оной түрүүшын хахад жэл соо 16 мянган түхэриг дутуу ороод байна.

Олон партийна организациннуд энэ асуудал ооһэдынгоо парткомой, партбюрогой заседаниннуд дээрэ зүбшэн хэлсэнэгүй. Ондоогоор хэлэхэдэ, КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдэй түлөө коммунистнүүдһаа асуунагүй гээд Багулов тэмдэглээ. Үнгэрһэн үе соо «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Мир», «Восточные Саяны» колхозуудай, Саяанай, Туранай совхозуудай партийна организациннуд тоосоогүй байха юм.

Түс асуудал партиин райкомой бюро дээрэ хараха, коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ шиидхэбэри хиналтын комиссиин президиум абаа.

В. СЕМЕНОВ.

КОММУНИСТЫН ТООСООН

Партиин Гусиноозёрскын горкомой бюрогой эзлжээтэ заседани дээрэ эндэхи радиозаводой директор коммунист Е. Н. Сорокиной тоосоо шагнаба. Гол асуудальнь гэхэдэ, Хүн зоной хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ талаар партийна эхин организациин ажал ябуулга байгаа.

Түс заводто автоприёмник, вулканизатор, хүүгэдэй нааданхай гаргаха талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдэнэ гээд партиин райкомой бюро тэмдэглээ. Зарим эд бараа гаргалгаар үнэгэрһэн жэлэй түсэб дүүргэгдээ гэхэ гү, али бүхыдөө 962 мянган түхэриг үйлэдбэрилэгдоо. Байгша оной үнэгэрһэн табан һара соо 797 мянган түхэригэй эд бараан гаргагдаба.

Хүн зоной хэрэглэмжын эд бараа өхөөр гаргадаг болохо талаар заводой дирекци, партбюро хэмжээнүүдые абана. Гэбэшье зарим зүйлнүүдээр жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй. Эдэ эд бараа гаргахын тула завод өхэ гаргашатай байба. Энээнэй гол шалтагаануудай нэгэниинь хадаа эдэнние үйлэдбэрилхэдэ хэрэгтэй оньһон түхеэрэлгэнүүд, материалнуд дуталдана. Завод хүн зоной хэрэглэмжын продукци гаргаха талмайгүй юм. Энэнь проектээр огто хараалагдаагүй.

Тэрэшэлэн бэрхэ, мэргэжэлтэй кадрнууд дуталдана.

Эдэ хүнүүдэй салин городой бүсад предприятинуудайхиһаа нилээд доогуур юм. Ушар иимэһээ, тэдэнэр тогтожо ажалланагүй. Тиигээдшье гэр байра үгы.

Энэ табан жэлэй дүүрэтэр түс завод шэнэ автомагнитола, гэрэй элдэб приборнуудые, мебель болон бүсадшье хэрэгсэлнүүдые бүтээхээр хараалаһан юм. Е. Н. Сорокин партийна эхин организациингаа хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Партбюрогой гэшүүн. Тэрэ үйлэдбэриингөө социально-экономическа хүгжэлтын түлөө харюусадаг. Тэрэ һайн кадрнуудтай болохын түлөө өхэ оролдолго гаргадаг. Сорокиной оролдолгоор Гусиноозёрскдо ВСТИ-гэй филиал нээхэ үүсхэл гаргагдаа. Түс филиал заводой мэргэжэлтэдые бэлдэхэ юм.

Гэхэтэй хамта нүхэр Сорокин хүн зоной хэрэглэмжын бараа үйлэдбэрилхэ талаар өрга боломжнуудые гүйсэд хэрэглэнэгүй гээд бюро тэмдэглээ. Энэ асуудал заводой партийна суглаан дээрэшье хэлсэгдэнэгүй. Гэр байра бариха хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Партийна суглааннууд дээрэ коммунистнуудай, хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоон шагнагденагүй.

РСФСР-эй КП-гэй Гусиноозёрскын горкомой бюро эдэ бүхы дутуу дунданнуудые Сорокиндо заагаад, үсадхаха хэмжэнүүдые абахыень үялгалаа.

Н. ДЫМБРЫЛОВ.

Буряадай ССР-эй Министрнүүдэй Советтэ

Республикын Министрнүүдэй Советэй эзлжээтэ заседани һаяхан үнгэргэдэжэ, хэдэн асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ. «1991 оной түрүүшын хахад жэлэй туршада Буряадай ССР-эй социально-экономическа хүгжэлтын түсэбэй бэелүүлгын дүнгүүд тухай» гэһэн асуудалаар Статистикын республиканска управлениин начальник Л. А. Мунаев, Буряадай ССР-эй Экономикын талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Ф. М. Маторин элидхэбэд.

Предприятинуудай хоорондо ажахын харилсаануудай таһалдажа байһан ушарһаа промышленна продукци үйлэдбэрилгэ үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал, байгша ондо 22 процентээр доошолоо. Целлюлоза, цемент, түмэр-бетон хэрэгсэлнүүд багаар үйлэдбэрилэгдоо. Хүнгэн промышленностиин үйлэдбэрилдэгэд бараанай хэмжээн эрид доошолоо. Баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор худалдагдаха продукциин хэмжээе «Забайкалец» концернын предприятинуд 4 дахин, Бүрятскагропромсоюз, 2,6 дахин бага болгоо. «Бүрятжелезобетон» нэгэдэлэйхидэй, «Электромашина» заводойхидой дүнгүүдынь бирагүй.

Үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хахад жэлэй дүнгүүдтэй сасуулбал, байгша ондо 15 районуудта хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ доошолуулагдаһан байна. Мухар-Шэбэрэй, Исалгын районуудта һүн, Хэжэнгын, Баунтын, Түнхэнэй районуудта мяхан тон багаар үйлэдбэрилэгдөө.

Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй туршада ороидоол 78,8 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада үгтөө, энэнь нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, 53 процентнь лэ болоно бшуу, Загерай, Кабанск тосхонуудта котольнын, Хяагтада — үһа дамжуулха түхеэрэлгын, Улаан-Удэдэ гостиницын барилга илангаяа унжагайрна.

Түс асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ «Бурятбиржекемпания» предприятиин генеральна директор В. Д. Дынжинов, Материально-техническэ хангалга ба гадаадын экономическа харилсаануудай талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ А. Н. Пивоваров, «Бурятстрой» ассоциациин генеральна директор С. М. Антонов, Железнодорожно, Кабанскын, Баргажанай райгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр А. Г. Лубсанов, А. С. Гурулев, С. Л. Гатапов, Буряадай ССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ В. Б. Саганов хабаадаба.

Нютагай Советүүдэй гүйсэдкомууд арадай ажахые хүтэлбэрилгын гол хубинь боложо, үйлэдбэриие доройтоһон байдалнаа гаргаха талаар дары хэмжэнүүдые абаха, дэлгүүрэй экономикодо орожо байна. Үедэ саашадаа бэелүүлэгдэхэ программа бүрилдүүлхын тула горитой хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй гээд заседани дээрэ онсологдобо. Нэн түрүүн тулишэ, —элшэ хүсэнэй комплексын асуудалнуудта анхарал өхөөр хандуулагдаха тухай хэлсэгдэбэ. Улаан-Удын 2-дохи ТЭЦ-ые барилгада хотын предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүдые хабаадуулха, Түгнын нүүрһэнэй үүрхэйн барилгые түргэдүүлхэ, ой модо отололгые гуримшуулха, худоо ажахын продуктнуудые буйлуулха, хадагалха баазануудые саг болзортонь бариха, бэлдэхэ хэрэгтэ хүн зоные олоор хабаадуулха, арендэ гуримаар худэлжэ байһан коллективүүдые дэмжэхэ асуудалнуудта анхарал өхөөр хандуулхые горрайгүйсэдкомууд үялгалагдаба.

«1991 оной түрүүшын хахад жэлэй туршада Буряадай ССР-эй Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай» асуудалаар республикын финансын министр М. Г. Намсараев элидхэбэ. Олзо оршын талаар гүрэнэй бюджет 101,8 процент, гаргашын талаар—102,6 процент дүүргэгдэбэ гээд тэрэ тэмдэглэбэ. Гэбэшье худалдаа наймаанай эрьесэһээ ородог налогой хэмжээн 20,9 миллион түхэригоор доошолһон байна. Тиимэһээ нютагай бюджедтэ 13,8 миллион түхэриг оруулагдаагүй гээшэ. Худалдаа наймаанһаа оруулагдаха налог тохохо гурим хазагайруулагдана. Энээнһээ уламжалан, 74 предприятиһаа 771 мянган түхэриг дахин нэмээгдэжэ оруулагдаһан байна. Ой модо отололгын болзор хойшолуулагдаһанһаа, саг соонь столхо модоной фондынь тодорхойлогдоогүй ушарһаа бюджедтэ ороидоол 8,8 миллион түхэриг оруулагдаа, энэнь үнгэрэшэ жэлэйхитэй сасуулхада, 48 процентнь болоно бшуу. Мухар-Шэбэрэй, Зэдын райгүйсэдкомууд бага, предприятинуудай олзоһоо оруулагдаха налогой хэмжээе тодорхойлоогүй, предприяти, эмхи зургаануудай баланс дээрэ оруулагдаһан социальна, соёлой, хүн зоной эрилтэнүүдые хангэдаг объектнүүдэй гаргашын нормативуудые батаалаагүй байха юм. Энэнь налог тохохо хэрэгтэ тойбо үзүүлээ гээшэ. Түнхэнэй, Баргажанай, Зэдын районуудта үнгэрэгдэһэн шалгалтын дүнгүүд финансын журамые хазагайруулһан ушарнуудые элируулээ.

Нютагай бюджедүүдые һайжаруулхын тула баригдаха объектнүүдые үшөө дахин нариннаар хаража үзэхэ, хүтэлбэрилгын аппаратай бүридхэлые анхарха, социальна хүгжэлтэдэ һомологдоһон бүсад гаргашанүүдые хороохо, финансын журамые наринаар сахиха тухай министерствэнүүдтэ, албан зургаануудта, горрайгүйсэдкомуудта онсо заагдаһан байна.

«Кабанскын, Тарбагатайн районуудай ажахынуудта хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ тухай» асуудалаар тус райгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр А. С. Гурулёв, Н. А. Шишмарёв гэгшэд тоособо. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха талаар Кабанскын, Тарбагатайн райгүйсэдкомууд таарамжатай хэмжээнүүдые абажа шадаагүй гээд Министрнүүдэй Совет тоолобо. Ушар юуб гэхэдэ, Кабанскын райондо һү үйлэдбэрилгэ үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулбал, 16,6 мянган центнерээр хороогдоһон байна. Кабанскын шубуунай фабрика, Хандалын совхоз, туршалга-үйлэдбэриин «Байгал» ажахы гэзгэдэлдэ өхөөр оронхой. Харин Тарбагатайн райсной «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд һү үйлэдбэрилгые 16—20 процентээр доошолуулаа юм. Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, мяха үйлэдбэрилгэ Кабанскын райондо миил 73 процентнь, Тарбагатайн райондо 76 процент болоһон байна. Түс районуудта түл түрэсэ багаар абтаа, мал олоор гарэалаа. Кабанскын райондо үндэгэ худалдаха түсэб 84 процентээр дүүргэгдээ.

Түс асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаһан республикын плем-нэгэдэлэй начальникай орлогшо Ф. М. Хамаганов, шубуу үсхэбэрилдэг «Бурятское» нэгэдэлэй генеральна директорэй орлогшо А. Ф. Яковлев, Бурятагропромсоюзай түрүүлэгшын орлогшо Ф. М. Кауров, республикын плем-нэгэдэлэй начальник Я. Х. Левитин гэгшэд түс районуудай ажахынуудай малай һүрэгтэ үнеэд, гунжад тон үсөөн, зарим ажахынуудта үнеэдые үрэжүүлхэ пункт үгы, һүрэгые шэнэлхэ гунжадые үсхэбэрилгэдэ онсо анхарал хандуулагдамагүй. Һүүлэй үедэ Тарбагатайн райондо гахай үсхэбэрилгэдэ горитойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ гээд тэмдэглэбэд.

Министрнүүдэй Советэй заседани дээрэ заагдаһан дутуу дунданнуудые дэры үсадхаха, ажахын хүтэлбэрилгэлгэдэй, мэргэжэлтэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, колхоз, совхозуудта арендэ харилсаануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, үмсэһөө худөө ажахын продукци худалдажа абаха хэрэгые гуримшуулха, ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгые үргэн дэлгэтэйгээр ябуулха талаар хэмжээнүүдые абахаар Кабанскын, Тарбагатайн райгүйсэдкомууд үялгалагдаһан байна.

«Республикын хүн зоные хэлхээ холбоо гаргые һэ... хэмжээнүүд... далаар гүрэ... ник В. Р. ... Хэлхээ холбо... нике хангалгы... тэ зарим тэ... дэгэ гэжэ тэ... Арбан хоёр... туршада рес... дай телефон... мянга гаран, ... ган номернуу... на. Түбэй тэ... рамманнуудые... ла 206 ретранзэ... юм. Мүн хэлэ... нэ юһэн отд... Гэхэтэй хамта... зонино хэлхэ... лаар хангалга... даһан дүнгүүдэ... гүүр байха к... дутуу дунданн... рилготойгоор... тор 1991—199... холбоо хүгжэ... программа ... бэ. Улаан-Удэ... Гусиноозёрск... гажан тосхон... риха, Хяагта... тэр радиорел... татаха, хэдэн... торнуудые то... Нэрһэта, Хур... тосхонуудта... районно узэ... гуудые бодхо... грамма дото... Хэлхээ холбо... гые саг үрэ... хые горр... заагдаһан бай...

Республикын Министрнүүдэй Советэй заседани һаяхан үнгэргэдэжэ, хэдэн асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ. «1991 оной түрүүшын хахад жэлэй туршада Буряадай ССР-эй социально-экономическа хүгжэлтын түсэбэй бэелүүлгын дүнгүүд тухай» гэһэн асуудалаар Статистикын республиканска управлениин начальник Л. А. Мунаев, Буряадай ССР-эй Экономикын талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Ф. М. Маторин элидхэбэд.

Предприятинуудай хоорондо ажахын харилсаануудай таһалдажа байһан ушарһаа промышленна продукци үйлэдбэрилгэ үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал, байгша ондо 22 процентээр доошолоо. Целлюлоза, цемент, түмэр-бетон хэрэгсэлнүүд багаар үйлэдбэрилэгдоо. Хүнгэн промышленностиин үйлэдбэрилдэгэд бараанай хэмжээн эрид доошолоо. Баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор худалдагдаха продукциин хэмжээе «Забайкалец» концернын предприятинуд 4 дахин, Бүрятскагропромсоюз, 2,6 дахин бага болгоо. «Бүрятжелезобетон» нэгэдэлэйхидэй, «Электромашина» заводойхидой дүнгүүдынь бирагүй.

Үнгэрһэн жэлэй түрүүшын хахад жэлэй дүнгүүдтэй сасуулбал, байгша ондо 15 районуудта хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ доошолуулагдаһан байна. Мухар-Шэбэрэй, Исалгын районуудта һүн, Хэжэнгын, Баунтын, Түнхэнэй районуудта мяхан тон багаар үйлэдбэрилэгдөө.

Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй туршада ороидоол 78,8 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада үгтөө, энэнь нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, 53 процентнь лэ болоно бшуу, Загерай, Кабанск тосхонуудта котольнын, Хяагтада — үһа дамжуулха түхеэрэлгын, Улаан-Удэдэ гостиницын барилга илангаяа унжагайрна.

Түс асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ «Бурятбиржекемпания» предприятиин генеральна директор В. Д. Дынжинов, Материально-техническэ хангалга ба гадаадын экономическа харилсаануудай талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ А. Н. Пивоваров, «Бурятстрой» ассоциациин генеральна директор С. М. Антонов, Железнодорожно, Кабанскын, Баргажанай райгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр А. Г. Лубсанов, А. С. Гурулев, С. Л. Гатапов, Буряадай ССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ В. Б. Саганов хабаадаба.

Нютагай Советүүдэй гүйсэдкомууд арадай ажахые хүтэлбэрилгын гол хубинь боложо, үйлэдбэриие доройтоһон байдалнаа гаргаха талаар дары хэмжэнүүдые абаха, дэлгүүрэй экономикодо орожо байна. Үедэ саашадаа бэелүүлэгдэхэ программа бүрилдүүлхын тула горитой хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй гээд заседани дээрэ онсологдобо. Нэн түрүүн тулишэ, —элшэ хүсэнэй комплексын асуудалнуудта анхарал өхөөр хандуулагдаха тухай хэлсэгдэбэ. Улаан-Удын 2-дохи ТЭЦ-ые барилгада хотын предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүдые хабаадуулха, Түгнын нүүрһэнэй үүрхэйн барилгые түргэдүүлхэ, ой модо отололгые гуримшуулха, худоо ажахын продуктнуудые буйлуулха, хадагалха баазануудые саг болзортонь бариха, бэлдэхэ хэрэгтэ хүн зоные олоор хабаадуулха, арендэ гуримаар худэлжэ байһан коллективүүдые дэмжэхэ асуудалнуудта анхарал өхөөр хандуулхые горрайгүйсэдкомууд үялгалагдаба.

«1991 оной түрүүшын хахад жэлэй туршада Буряадай ССР-эй Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай» асуудалаар республикын финансын министр М. Г. Намсараев элидхэбэ. Олзо оршын талаар гүрэнэй бюджет 101,8 процент, гаргашын талаар—102,6 процент дүүргэгдэбэ гээд тэрэ тэмдэглэбэ. Гэбэшье худалдаа наймаанай эрьесэһээ ородог налогой хэмжээн 20,9 миллион түхэригоор доошолһон байна. Тиимэһээ нютагай бюджедтэ 13,8 миллион түхэриг оруулагдаагүй гээшэ. Худалдаа наймаанһаа оруулагдаха налог тохохо гурим хазагайруулагдана. Энээнһээ уламжалан, 74 предприятиһаа 771 мянган түхэриг дахин нэмээгдэжэ оруулагдаһан байна. Ой модо отололгын болзор хойшолуулагдаһанһаа, саг соонь столхо модоной фондынь тодорхойлогдоогүй ушарһаа бюджедтэ ороидоол 8,8 миллион түхэриг оруулагдаа, энэнь үнгэрэшэ жэлэйхитэй сасуулхада, 48 процентнь болоно бшуу. Мухар-Шэбэрэй, Зэдын райгүйсэдкомууд бага, предприятинуудай олзоһоо оруулагдаха налогой хэмжээе тодорхойлоогүй, предприяти, эмхи зургаануудай баланс дээрэ оруулагдаһан социальна, соёлой, хүн зоной эрилтэнүүдые хангэдаг объектнүүдэй гаргашын нормативуудые батаалаагүй байха юм. Энэнь налог тохохо хэрэгтэ тойбо үзүүлээ гээшэ. Түнхэнэй, Баргажанай, Зэдын районуудта үнгэрэгдэһэн шалгалтын дүнгүүд финансын журамые хазагайруулһан ушарнуудые элируулээ.

Нютагай бюджедүүдые һайжаруулхын тула баригдаха объектнүүдые үшөө дахин нариннаар хаража үзэхэ, хүтэлбэрилгын аппаратай бүридхэлые анхарха, социальна хүгжэлтэдэ һомологдоһон бүсад гаргашанүүдые хороохо, финансын журамые наринаар сахиха тухай министерствэнүүдтэ, албан зургаануудта, горрайгүйсэдкомуудта онсо заагдаһан байна.

«Кабанскын, Тарбагатайн районуудай ажахынуудта хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ тухай» асуудалаар тус райгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр А. С. Гурулёв, Н. А. Шишмарёв гэгшэд тоособо. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха талаар Кабанскын, Тарбагатайн райгүйсэдкомууд таарамжатай хэмжээнүүдые абажа шадаагүй гээд Министрнүүдэй Совет тоолобо. Ушар юуб гэхэдэ, Кабанскын райондо һү үйлэдбэрилгэ үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулбал, 16,6 мянган центнерээр хороогдоһон байна. Кабанскын шубуунай фабрика, Хандалын совхоз, туршалга-үйлэдбэриин «Байгал» ажахы гэзгэдэлдэ өхөөр оронхой. Харин Тарбагатайн райсной «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд һү үйлэдбэрилгые 16—20 процентээр доошолуулаа юм. Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, мяха үйлэдбэрилгэ Кабанскын райондо миил 73 процентнь, Тарбагатайн райондо 76 процент болоһон байна. Түс районуудта түл түрэсэ багаар абтаа, мал олоор гарэалаа. Кабанскын райондо үндэгэ худалдаха түсэб 84 процентээр дүүргэгдээ.

Түс асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаһан республикын плем-нэгэдэлэй начальникай орлогшо Ф. М. Хамаганов, шубуу үсхэбэрилдэг «Бурятское» нэгэдэлэй генеральна директорэй орлогшо А. Ф. Яковлев, Бурятагропромсоюзай түрүүлэгшын орлогшо Ф. М. Кауров, республикын плем-нэгэдэлэй начальник Я. Х. Левитин гэгшэд түс районуудай ажахынуудай малай һүрэгтэ үнеэд, гунжад тон үсөөн, зарим ажахынуудта үнеэдые үрэжүүлхэ пункт үгы, һүрэгые шэнэлхэ гунжадые үсхэбэрилгэдэ онсо анхарал хандуулагдамагүй. Һүүлэй үедэ Тарбагатайн райондо гахай үсхэбэрилгэдэ горитойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ гээд тэмдэглэбэд.

Министрнүүдэй Советэй заседани дээрэ заагдаһан дутуу дунданнуудые дэры үсадхаха, ажахын хүтэлбэрилгэлгэдэй, мэргэжэлтэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, колхоз, совхозуудта арендэ харилсаануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, үмсэһөө худөө ажахын продукци худалдажа абаха хэрэгые гуримшуулха, ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгые үргэн дэлгэтэйгээр ябуулха талаар хэмжээнүүдые абахаар Кабанскын, Тарбагатайн райгүйсэдкомууд үялгалагдаһан байна.

«Республикын хүн зоные...

НООҺО ХЭДЫТЭЭР АБАХАБИБДИ?

Манай үйлэдбэри бэрхэтэй байдалда оронхой. Нооһо түрүүлэн буйлуулдаг үйлэдбэриин хэмжээн нёдондоной энэ үеыныхидэ орходоо эрид доошолоо. Ушарынь хадаа. хилын саанаһаа нооһон асарагдахаяа болёо ха юм.

Гэхэ зуура нарин сэмбын үйлэдбэри байгша оной хахад жэлэйнгээ түсэб сүм дүүргээ. Бүд гаргаха талаар түсэб нёдондоной-хидо орходоо, 3,8 процентээр үлүүлэн дүүргэгдэбэ.

Теэд саашадаа ажал ябуулгаяа яагаад эрхилхэеэ ойлгожо яданабди. Мүнөө һарын эхинһээ складуудта нооһо тушаан абажа эхилхэ аад, хүлеэн татанхайбди. Сэнгүүд тодорхой бэшэ. Агропромсоюзтай хэлсэхэдэмнай, прейскурантна сэнгүүд 2,4 дахин дээшэлхэ гэхэ гү, али 1 килограмм нооһоной түлөө 120 түхэриг түлэхэ ёһотой болонобди. Анхандаа нэгэ килограммынь 18—20 түхэригтэ байгаа ха юм.

Зай, дээгүүр сэнгээр абаад, буйлуулаа гэлэйбди. Теэд Московско областиин, Свердловскын, Ивановын, Шэтын бүд гаргагшад үндэр сэнгээр абаха дуратай байха гү? Удаань оёдолшодойнгоо абажа үгөөгүй һаань, яахаб? Гэхэһээ эхилээд, һанаа зобоомо асуудалнууд хэмһээ халима болонхой.

Нигээд лэ сүлөө, хэтэрмэ сэнгүүдһээ уламжалан, ажахын үнинэй тогтоһон харилсаанууд таһарна бшуу.

Хоёр-гурбан жэлэй саана өхэ хүнэй үмдэхэ пальтогой 500 түхэригтэ һаань, гайхадаг бэлэйбди. Харин мүнөө дутэрхы тоололгонуудаар бодоод үзэхэдэ, нимэ пальто 2000 гаран түхэригэй болохонь ха. Эсэсэй эсэстэ продукциин бэлэн болгогдоод байхада, худалдан абагша нимэ үнэтэй пальто абаха гээшэ гү?

Нимэ асуудалые бодожо үзэнгүйгөөр щэнэ, үндэр сэнгүүдээр нооһо абаад, дээрээ ортожо боломорр.

В. ШАЛАК,
Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай таһагай начальник.

Манай тайлбари

ХҮДӨӨГЭЙХИДЫЕ МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКЭ НӨӨСЭНҮҮДЭЭР ХАНГАХА

«Агропромышленна комплексые материально-техническэ нөөсэнүүдээр түрүүшын эзлжээндэ хангаха тухай» РСФСР-эй Хуули һалхан баталагдан абтаба гээд бидэ үнэшагшадтаа дуулгаа һэлди. Дэлгүүртэ ороо байһан үе сагта, эд бараанай болон мүнгэ зоериин харилсаанай эрхэ байдалда агропромышленна комплексые материально-техническэ нөөсэнүүдээр хангаха түрүүшын эзлжээнэй Хуули хүсэндөө орообо гээшэ. Энэ хадаа Россин Федераци дотор агропромышленна комплексын мэдэлэй предприятинуудай талыень хамгаалха Хуули болоно гэхэдэ алдуугүй.

Колхоз, совхозуудта, ажахынууд хоорондын предприятинуудта, арендэ коллективүүдтэ, кооператиууудта, тэряашанай (фермернүүд), хамһабариин ажахынуудта, саад болон огородой хамжаанда, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин предприятинуудта, эрдэмэй, һуралсалай, проектно-конструкторска (туршалгын) эмхи зургаануудта, агропромышленна комплексын буйлуулан болбосоруулгын, машина бүтээгдэгын, заһабарилгын-техническэ, барилгын болон бусад предприятинуудта, эмхинүүдта, РСФСР-эй гүрэн дээрэ оршодог агропромышленна комплексые продукциар хангадаг, бүтээн гаргадаг предприятинуудта, энэ продукциие шэрэхэ ёһотой транспортна эмхинүүдта, агропромышленна комплексын материально-техническэ нөөсэнүүдээр хангаха системэнүүдэй предприятинуудта, эмхинүүдта энэ Хуули сэхэ хабаатай.

Дэлгүүрэй экономикодо ороохо эрхэ байдалда агропромышленна комплексые хангалгын эшэ үндэһэн хаанаһаа эхитэйб гэхэдэ, нэгэдэхөөр, үйлэдбэриин-техническэ хэрэгсэлэй гол шухала номенклатурын продукциин гүрэнэй захил, хоёрдохёор, союзай болон республиканууд хоорондын хэлсээнүүдэй, үндэһөөр хангалга, гурбадахаар, дэлгүүр дээрэ үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые дуран соогоо худалдажа абалга, дүрбэдахаар, хилын саанаһаа продукциин абалга болоно... тус Хуули догор хэлэгдэнэ.

Агропромышленна комплексын үйлэдбэриин арга нөөсыень дүүрэнээр хангахын тула энэ Хуулиин ёһоор материально-техническэ нөөсэнүүдэй онсо булюу гурим байгуулха талаар иимэ дүрбэн принцип бии болгогдобо. Нэгэдэхөөр, агропромышленна комплексдо продукци бүтээдэг предприятинуд гүрэнэй захилаар гү, али ямаршье һаадгүйгөөр хэрэгтэй соогоо продукци үйлэдбэрилые нэн түрүүн хангахаар хэлсээ батолха ушартай болобо. Хоёрдохёор, агропромышленна комплексдо гүрэнэй захилаар үгтэхэ бүхы зүйлэй продукци үйлэдбэрилгэдэ материально-техническэ нөөсэнүүд түрүүшын эзлжээндэ аад, дүүрэн хэмжээн соогоо үгтэхэ байна. Гурбадахяар, үйлэдбэриин-техническэ хэрэгсэлэй продукциар гүрэнэй захилһаа гадуур гү, али даабариһаа үлүүлэн эльгээһэн предприятинуд, организациннуд материально-техническэ нөөсэнүүдээр үлүүлэн хангагдаха болоо. Дүрбэдэхөөр, энэ һалбарида продукци зөөлгэдэ транспортна предприятинуд нэн түрүүн уялгалагдаба.

Агропромышленна комплексын үйлэдбэриин-техническэ хэрэгсэлэй продукциин захил бүридхэлые, гүрэнэй захил дүүргэхын тула бүхы эд хэрэглэгшэдтэ лимидэй (жасын) нөөсэ бии болгохо талаар промышленна болон худөө ажахын предприятинуудай хоорондохи харилсаае, РСФСР-эй Худөө ажахын болон эдеэ хоолой талаар министерствын, республиканууудай агропромышленна комплексын мэдэлэй министерствэнүүдэй, эмхи зургаануудай, мүн тэдэнэрэй подразделениинүүдэй материально-техническэ хангалгын ба үйлэдбэриин-техническэ хэрэгсэлэй продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэнэй захилые РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет тогтоохо байна. Агропромышленна комплексын үйлэдбэриин-техническэ хэрэгсэлэй продукциар дүүрэн хангагдахын, хоёр талаһаа худалдахын түлөө Россин Федерациһаа гадуур союзай болон республиканууудай дунда хэлсээн баталагдаха болоо. Хилын саанаһаа машина, түхеэрэлгэнүүдые, запчастьнуудые, материалнуудые худалдажа абахын тула агропромышленна комплексдо валютын һомолгоо хэрэгтэй... юм. Тиихэдээ Р...

Продукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй захилтай предприятинуудта, энэ комплексые материально-техническэ талаар хангаха албануудта хүнгэлэлтэтэй урьһаламжанууд үгтэхэ юм. Агропромышленна комплексын предприятинуудболон организациннуудай материально-техническэ хангалгын албануудта, мүн энэ комплексын үйлэдбэриин техническэ хэрэгсэлэй гүрэнэй захил бэелүүлхэ хялгатай предприяти-

«ХУУШАН АРГААРАА ХҮДЭЛХЭБДИ»

дэ«Улаан-Удэ хотын пассажирэлудые зөөдэг автобусууд соо хассануут хүрэагдажа, хашарһарн мүнгэсэ хармаан соогуухура һуулин бэдэрхэеэ болижо амгрхахамнай. Мэнэ иигэнээр үнгэсол абонементнэ, проездэнэй билодүүдээр ябадаг богэл, хомнай»,— гэжэ хүнүүд хозэрэлдэдэг болонхой.

Зун хүрид хараад үзэхэдэ ехэ дархид хэбэртэй энэ шэнэ Маяол арга үнэн дээрээ нэбтомүүлэгдэхэнь гээшэ гү гээд, ассажирнуудай нэгэдэхи авпредприятиин директорэй погшодо хонходоходо, тэрэ гэжэ харюусаба:

— Үгы даа, энэ худал хеолдоон. Кассануудые абажа һанай огто хэрэггүй. Юуб эдэ, хүн автобусто һууһаінгаа түлөө мүнгэ түлэхэ юм. Тэдэнэй дунда гүрэ... мэхэлжэ, 15-һаа доо... мүнгэ касса руу «хая...», ороидоо түлэдэгшьегүй хүнүүд ушардаг ааб даа. Теэд мүнгэ багааршьа һаа, түлэнэ ха юм даа. Харин автобус соо кассын үгы болоо һаа, абонемент, проездной билет худалдажа абахагүй, түлөөһэгүйгөөр ябаха дуратайшуул бүри олошорхо болоно.

Жэшээлхэдэ, манай хүршэ, Эрхүү, Шэтэ хотэнуудта энэ арга хэрэглэжэ үзоо. Автопредприятиинь оршо 2 дахин шахуу гансата унашаһан байна. Тиимэһээ бидэ хуушан аргадаа «урбаха» аргагүй болонобди.

Зүб лэ даа, Юуб гэхэдэ, хэдэн арбаад жэлэй туршада удаа дараалан хотын пассажирнуудай автобусто мүнгэ түлэхэ элдэб арганууд орон соомнай туршагдажа үзэгдэһэн гээшэ. Тэдэнэй соohоо хуушанаймнай арга бидэндэ, гүрэндэшьо таарамжатай хаш.

Манай корр.

Яруунын районой Тулдуунай совхозайхид хонидойнгоо нооһо хайшалалгын халуун хаһада эртээнһээ һайнаар бэлдэжэ, саг болзор соонь эмхитэйгээр эхилһэн байна. Тэдэнэр «сагаан алта» суглуулгаяа ороидоол 7 хоног соо дүүргэхээр хараалһан юм. Теэд һүүлэй үдэрнүүдтэ

ХУРА БОРОО ҺААТУУЛНА

таһалгаряагүйгоор хура бороо орожо, хони хайшалагшадай хүсэлоо бэелүүлхэ хэрэгтэй хойшо татана. Тиигэжэ мүнөө совхозой ороидоод 3 отарнуудай хонидой «нооһон дэгэл» тайлагданхай. Үшөө 8 отарын хонидой нооһон хайшалагдаагүй үлоод байна.

Нооһо хайшалалгын түрүүшын үдэрнүүдһээ дүршэлтэй бэрхэ хиргагша О. Батуев бусадһаа шалгаржа, үдэрэй 72 хони хайшалжа байгаа. Тиихэдэ Тулдуунай дунда һүргуулиин һүрагша Н. Бадмаев өхэшүүлһээ огто гэгдэнэгүй. Тэрэ үдэрэй туршада 65 хониной нооһо хайшалжа урдинэ. Хура бороогой замхахатай сасуу нооһо хиргагшад ажахынгаа бүхы хонидые түргэн болзор соо хайшалхаар эзэһэнхэй.

Д. ДОРЖИЕВА.

...ТЭ

...холбооной
...найжаруу...
...ууд тухай»
...гүрэнэй
...предприяти...
...Р. Очиро...
...олбоо хүгж...
...нгаха, хан...
...жаруулха...
...догор һүүг...
...тэды хүн...
...тэмдэглэ...
...хоёрдохи...
...республик...
...фоной ст...
...ран, хүдөө...
...рнууд нэм...
...дые телеви...
...дые дам...
...етранслято...
...хэлхээ хо...
...отделени...
...амта рес...
...алга РСФС...
...нгүүдһээ...
...ха юм. Э...
...даануудые...
...гоор рес...
...1995 он...
...гөөхэ т...
...а хараг...
...Удэ, Сев...
...ерск, хот...
...схондо А...
...гта, Зака...
...ерелейнэ...
...дэн шэнэ...
...е тодхох...
...Хурамхан...
...та хэлхэ...
...узелнууд...
...дохоохо п...
...дотор х...
...лбоо үрг...
...ргэлжэ...
...торрайгу...
...байна.

ДЕПУТАДУУДАЙ ҺУРАЛСАЛ

...ууд ба ...айдал

...депутадуудай Севе... районно Сове... радай депутадуу... саг үргэлжэ үн... радай депутадууд... гэ дахин зааталь... да ябадаг бо... ведэй президи... дал адлаар шаг... урда лекци ун... саг бэшэ, харин ...лдэб онол арга... ...ноор хэрэглэдэг ...данай хэшэлнүү... ашаг үрэтэйгөөр ...ула Советдуудэй ...рилэгшэдтэ ха... ...нууд, хүүлинүүд, ...дай проектнүүд ...ргэгдэдэг. ...депутадуудай һу... ...уудал ажабайдал... ...й байгаа. Мүнөө ...ашаг үрэтэйгөөр, ...оор үнгэрнэ, — ...депутадуудай рай... ...түүлэгшын ор... ...тина Валерьевна ...эрдэб. — Лекци... ...ха хэрэгтэй, гэ... ...нэгэ темые һай... ...ин тула теориие ...ай холбохо шу... ...хамта оерынгоо ...шэдые, депута... ...даата хөөрэлдөө... ...хуулида түшэг... ...ор һанамжатай ...гэ һурганалбди,— ...мэлдэб.

...путадууд нэн ту... ...удые һайнаар мэ... Тэдэ хуулинууд ...ай эрхэ байдалда ...аарлданаб, алдэб ...е хайшан гэжэ ...ахэ мэтые һурал... ...агшад эдэбхитэй... ...хэлсэдэг болоо. ...овет, жэшээлхэдэ, ...н. Верхнезаимска ...эдтэ районойнгоо ...он поселково Со...

...ведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар үнгэргөө һэн. Тус түрүү Советдэ сессиеэ яажа үнгэргэдэг, сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнуудые яажа бэлдэдэг тухайнь семинарта хабаадагшад мэдэжэ абаа юм.

Районно Соведэй эмхидхэлэй таһагые даагша С. И. Уварова сельскэ, поселково Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй түшаалта үялгануудаа ёһоор бэелүүлхэ хүдэлмэриеэ яажа хубаарилха тухай, нютагай Соведүүдэй гол түлэб ямар асуудалнуудые шиидхэдэг тухай хөөрэжэ үгөө һэн.

Верхнезаимска сельскэ Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай заседанинууд семинарта ерэгшэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэжэ, тэдэнэй байхада сессиин шиидхэбэринүүдэй проектнүүд, һүнгагшадай захяанууд, тэндэхи организацинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй кандидатурануд хаража үзэгдөө һэн. Үглөөдэрынь тус сельскэ Соведэй сесси семинарта ерэгшэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэдөө бэлэй.

Сесси үнгэргэһэнэй удаадахи үдэр «РСФСР-эй арадай депутадуудай статус тухай» СССР-эй Хуули тушаа викторина үнгэргэдэбэ. Районно Соведэй эмхидхэлэй таһаг тус Хууляар теории, мүн бодото байдал тухай 70 гаран асуудалнуудые бэлдэһэн байгаа. Тэндэнь «Арадай депутат ямар үшарта һөөргөө дуудуулха ёһотойб?», «Верхнезаимска сельскэ Совет хуули гаргаха эрхэтэй гү?», «Районно Соведэй депутат сельскэ Соведэй сесси дээрэ ямар ябуулга хэхэ эрхэтэйб?», «Тушаалта нөөүр ерадай депутадай ажал ябуулгада һаад хэдэг, худал мэдээсэлнүүдые үгэдэг байгаа һаань, тэрээндэ ямар хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэйб?» гэхэ мэтэ тодорхой асуудалнуудта семинарта хабаадагшад харюусаһан байна. СССР-эй Хуулинууд тухай иимэрхүү асуудалнууд хуули һайнаар шудалха арга олгодог байна ха юм.

Иимэ һуралсалай бусад сельскэ, поселково Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэ туһатай байхань дамжаггүй.

Нютагай бюджедүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсэхээ байһые хараада абажа, районно Соведэй хүдэлмэрилэгшэд 1990 оной ноябрь һарада «РСФСР-эй 1991 оной бюджетнэ систрмэ тухай», «РСФСР-эй гэзар дээрэ 1991 оной бюджет байгуулха тухай» РСФСР-эй Хуулинуудые шудалха талаар семинар үнгэргөө һэн. Нютагайнь эрхэ байдалые хараадаа абажа, сельскэ, поселково Совет бүхэндэ ондо ондоо даабаринууд-асуудалнууд бэлдэгдэһэн байгаа. Жэшээлхэдэ, Янчуханска поселково Соведтэ иимэ асуудалнууд дурадхагдаһан байгаа:

1. РСФСР-эй, Буряадай ССР-эй нютагай бюджедүүдые байгуулгын ёһо гуримуud. Тэдэ хоорондоо юугээр илгаатайб?

2. «РСФСР-эй гэзар дээрэ 1991 оной бюджет байгуулха тухай» РСФСР-эй шэнэ хуулитай зохилдуулан, танай Соведэй бюджедэй проект ямар байхаб?

Дээдэ-Ангарскын сельскэ Соведэй хүдэлмэрилэгшэдтэ ондоо, удаадахи асуудалнууд табигдаа: 1. Районно, сельскэ болон поселково Соведүүдэй бюджедүүдтэ тогтууритай нормативуудай ёһоор ямар зүйлэй олзо доход оруулагдаха ёһотойб? Бюджедтэ тогтууритай нормативуудаар оруулагдаһан олзо доход РСФСР-эй Буряадай ССР-эй нютагай бюджедүүдэ юугээрээ илгаатай байха гээшэб? 2. Өөрынтнай Соведэй бюджедэй проект ямар байхаб?

Иимэ даабаринууд — асуудалнуудые гартаа абаһан Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэд РСФСР-эй эдэ шэнэ хуулинуудые һайнаар шудалха, бодото ажал ябуулгадаа хэрэглэхэ гэжэ оролдоһон байна.

Үнгэргэшэ жэлэй декабрь һарада «Буряадай ССР-тэхи Хуулинуудай проектнүүд мүн лэ иимэрхүү аргаар шудалагдаа һэн.

Новоуоянска поселково Соведэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, жэшээлхэдэ, иимэ асуудалнууд табигдаһан байгаа: 1. Акци, акционернэ бүлгэмүүд гэжэ юм бэ? Тэрэ бүлгэмэй зоориньь хаанаһааб? Уоянай лесхозые хайшан гээд акционернэ предприяти болгохоб? 2. Танай Соведэй газар дээрэ коммунальна зоори бии гү? 3. Холдинг-компани гээшэнь юун бэ? 4. «Дэлгүүрэй механизм» гээшые юун гэжэ ойлгонот?

Сельскэ, поселково бусад Соведүүдтэ ондоо асуудалнууд табигдаһан байгаа. Семинарта хабаадагшад үрид түсэблэгдэһэн асуудалнуудта харюунуудые үгэхэдөө, бэе бэедээ нэмэлтэнүүдые оруулдаг, арсалдавта хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр оролсодог байна бшуу.

— Сугларагшадай урда тээлмэрдэжэ, улайжа байхагүйн тула литература, словарь, справочник хэрэглэхэ бологдодог. Викторина гэхэ мэтэ һуралсалай ашаг үрэ нидээд ехэ болгодог ааб даа,— гэжэ Кичерскэ поселково Соведэй түрүүлэгшэ Анатолий Федорович Шебов хөөрөө һэн

Депутадуудай һуралсал хаанашье хэрэгтэй. Районой бүхы сельскэ, поселково Соведүүдтэ «Депутадуудай үдэрнүүд» иимэрхүүгээр үнгэргэдэдэг болоһониньь найшаалтай.

Районно Соведэй ээлжээтэ сесси дээрэ ямар нэгэ шухала асуудал зүбшэн хэлсэхэһээ үрид бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдадаг байна. Соведэй саг үргэлжын комиссинуудта Соведэй шиидхэбэриин проектнүүд заатагүй хаража үзэгдэдэг болонхой. Сессиин бүхы таланаа хаража үзэгдэһэн асуудалнуудта харюунуудые үгэхэдөө, бэе бэедээ нэмэлтэнүүдые оруулдаг, арсалдавта хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр оролсодог байна бшуу.

— Сугларагшадай урда тээлмэрдэжэ, улайжа байхагүйн тула литература, словарь, справочник хэрэглэхэ бологдодог. Викторина гэхэ мэтэ һуралсалай ашаг үрэ нидээд ехэ болгодог ааб даа,— гэжэ Кичерскэ поселково Соведэй түрүүлэгшэ Анатолий Федорович Шебов хөөрөө һэн

Депутадуудай һуралсал хаанашье хэрэгтэй. Районой бүхы сельскэ, поселково Соведүүдтэ «Депутадуудай үдэрнүүд» иимэрхүүгээр үнгэргэдэдэг болоһониньь найшаалтай.

Районно Соведэй эмхидхэлэй таһаг тус Хууляар теории, мүн бодото байдал тухай 70 гаран асуудалнуудые бэлдэһэн байгаа. Тэндэнь «Арадай депутат ямар үшарта һөөргөө дуудуулха ёһотойб?», «Верхнезаимска сельскэ Совет хуули гаргаха эрхэтэй гү?», «Районно Соведэй депутат сельскэ Соведэй сесси дээрэ ямар ябуулга хэхэ эрхэтэйб?», «Тушаалта нөөүр ерадай депутадай ажал ябуулгада һаад хэдэг, худал мэдээсэлнүүдые үгэдэг байгаа һаань, тэрээндэ ямар хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэйб?» гэхэ мэтэ тодорхой асуудалнуудта семинарта хабаадагшад харюусаһан байна. СССР-эй Хуулинууд тухай иимэрхүү асуудалнууд хуули һайнаар шудалха арга олгодог байна ха юм.

Районно Соведэй эмхидхэлэй таһагые даагша С. И. Уварова сельскэ, поселково Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй түшаалта үялгануудаа ёһоор бэелүүлхэ хүдэлмэриеэ яажа хубаарилха тухай, нютагай Соведүүдэй гол түлэб ямар асуудалнуудые шиидхэдэг тухай хөөрэжэ үгөө һэн.

Верхнезаимска сельскэ Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай заседанинууд семинарта ерэгшэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэжэ, тэдэнэй байхада сессиин шиидхэбэриннүүдэй проектнүүд, һүнгагшадай захяанууд, тэндэхи организацинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй кандидатурануд хаража үзэгдөө һэн. Үглөөдэрынь тус сельскэ Соведэй сесси семинарта ерэгшэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэдөө бэлэй.

Сесси үнгэргэһэнэй удаадахи үдэр «РСФСР-эй арадай депутадуудай статус тухай» СССР-эй Хуули тушаа викторина үнгэргэдэбэ. Районно Соведэй эмхидхэлэй таһаг тус Хууляар теории, мүн бодото байдал тухай 70 гаран асуудалнуудые бэлдэһэн байгаа. Тэндэнь «Арадай депутат ямар үшарта һөөргөө дуудуулха ёһотойб?», «Верхнезаимска сельскэ Совет хуули гаргаха эрхэтэй гү?», «Районно Соведэй депутат сельскэ Соведэй сесси дээрэ ямар ябуулга хэхэ эрхэтэйб?», «Тушаалта нөөүр ерадай депутадай ажал ябуулгада һаад хэдэг, худал мэдээсэлнүүдые үгэдэг байгаа һаань, тэрээндэ ямар хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэйб?» гэхэ мэтэ тодорхой асуудалнуудта семинарта хабаадагшад харюусаһан байна. СССР-эй Хуулинууд тухай иимэрхүү асуудалнууд хуули һайнаар шудалха арга олгодог байна ха юм.

Районно Соведэй эмхидхэлэй таһагые даагша С. И. Уварова сельскэ, поселково Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй түшаалта үялгануудаа ёһоор бэелүүлхэ хүдэлмэриеэ яажа хубаарилха тухай, нютагай Соведүүдэй гол түлэб ямар асуудалнуудые шиидхэдэг тухай хөөрэжэ үгөө һэн. Нютагайнь эрхэ байдалые хараадаа абажа, сельскэ, поселково Совет бүхэндэ ондо ондоо даабаринууд-асуудалнууд бэлдэгдэһэн байгаа. Жэшээлхэдэ, Янчуханска поселково Соведтэ иимэ асуудалнууд дурадхагдаһан байгаа:

1. РСФСР-эй, Буряадай ССР-эй нютагай бюджедүүдые байгуулгын ёһо гуримуud. Тэдэ хоорондоо юугээр илгаатайб?

2. «РСФСР-эй гэзар дээрэ 1991 оной бюджет байгуулха тухай» РСФСР-эй шэнэ хуулитай зохилдуулан, танай Соведэй бюджедэй проект ямар байхаб?

Дээдэ-Ангарскын сельскэ Соведэй хүдэлмэрилэгшэдтэ ондоо, удаадахи асуудалнууд табигдаа: 1. Районно, сельскэ болон поселково Соведүүдэй бюджедүүдтэ тогтууритай нормативуудай ёһоор ямар зүйлэй олзо доход оруулагдаха ёһотойб? Бюджедтэ тогтууритай нормативуудаар оруулагдаһан олзо доход РСФСР-эй Буряадай ССР-эй нютагай бюджедүүдэ юугээрээ илгаатай байха гээшэб? 2. Өөрынтнай Соведэй бюджедэй проект ямар байхаб?

Иимэ даабаринууд — асуудалнуудые гартаа абаһан Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэд РСФСР-эй эдэ шэнэ хуулинуудые һайнаар шудалха, бодото ажал ябуулгадаа хэрэглэхэ гэжэ оролдоһон байна.

Үнгэргэшэ жэлэй декабрь һарада «Буряадай ССР-тэхи Хуулинуудай проектнүүд мүн лэ иимэрхүү аргаар шудалагдаа һэн.

Новоуоянска поселково Соведэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, жэшээлхэдэ, иимэ асуудалнууд табигдаһан байгаа: 1. Акци, акционернэ бүлгэмүүд гэжэ юм бэ? Тэрэ бүлгэмэй зоориньь хаанаһааб? Уоянай лесхозые хайшан гээд акционернэ предприяти болгохоб? 2. Танай Соведэй газар дээрэ коммунальна зоори бии гү? 3. Холдинг-компани гээшэнь юун бэ? 4. «Дэлгүүрэй механизм» гээшые юун гэжэ ойлгонот?

Сельскэ, поселково бусад Соведүүдтэ ондоо асуудалнууд табигдаһан байгаа. Семинарта хабаадагшад үрид түсэблэгдэһэн асуудалнуудта харюунуудые үгэхэдөө, бэе бэедээ нэмэлтэнүүдые оруулдаг, арсалдавта хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр оролсодог байна бшуу.

— Сугларагшадай урда тээлмэрдэжэ, улайжа байхагүйн тула литература, словарь, справочник хэрэглэхэ бологдодог. Викторина гэхэ мэтэ һуралсалай ашаг үрэ нидээд ехэ болгодог ааб даа,— гэжэ Кичерскэ поселково Соведэй түрүүлэгшэ Анатолий Федорович Шебов хөөрөө һэн

Депутадуудай һуралсал хаанашье хэрэгтэй. Районой бүхы сельскэ, поселково Соведүүдтэ «Депутадуудай үдэрнүүд» иимэрхүүгээр үнгэргэдэдэг болоһониньь найшаалтай.

Районно Соведэй ээлжээтэ сесси дээрэ ямар нэгэ шухала асуудал зүбшэн хэлсэхэһээ үрид бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдадаг байна. Соведэй саг үргэлжын комиссинуудта Соведэй шиидхэбэриин проектнүүд заатагүй хаража үзэгдэдэг болонхой. Сессиин бүхы таланаа хаража үз

Хөөрхэдэ колхозой тогтоһоор 60 жэлэй ойдо

АГААР, УҺАНИИНЬ ЯМАР СЭБЭР ҺАЙХАН ЗАНДАА ГЭЭШЭБ!

Хэбэд номин Хэжэнгын эхин Дээдэ-Хэжэнгэ гэжэ алдаршанхай. Дээдэ Хэжэнгэ болбол Хөөрхэ, Шанаа, Эдэрмэг гэжэ гурбан нютаг болон хубаардаг. Эдэ гурбан нютаг урданайшье, мүнөөнэйшье өөр өөрын баян дэлгэр түүхэтэй юм. Мүнөө эгээл эхинэй Хөөрхэ тухай удхалан тогтожо бэшэхэм. Бада, Хёлго хүрэтэр нэмжын зэнхыһэн Зудхэлтын, Петровско завод хүрэтэр халбайн үргэлжэлһэн Мэхээртын, Загарайн аймаг хүрэтэр тэниигэн Ара-Хөөрхэн дабаануудаар гурбан тээхээ хүреэлэгдэнхэй Хөөрхэ хододоо арюун тунгалаг агаараар һэбшээлэн, элдэб баян ургамалнуудай хоншуухан үнэрөөр хангалтан байдаг юм.

Гонзогор Хэжэнгэһээшье Хээр-Хутэл гэжэ нилээд даамгай тужатаяа хүтэрэлдэнхэй. Энэ нютаг соогуураа ходоро урдажа гараһан гол Мэхээртын дабаанһаа эхитэй. Хэжэнгын гол арюун һайхан аршаан сэбэр уһаараа Нээдэг хүрэтэр харьялан урдана. Хөөрхэдэ Хэжэнгэ голой эрье дээрэ баригдаһан уһыень бузарлаха малай байра, түбхинэһэн һуурин үгы бшуу. Эндэ Хэжэнгэ гол урда мэтэ загаһаараа баян зандаа. Хөөрхэһөө дүрбэн тээшээ гараһан дабаанай харгынууд байбашье, гансал нютагай удхэ шанартай олоной хоорондо саг үргэлжэ субажа, газаараа агаар бузарлажа, тооһо татажа ябаха юумэн үгы. Хөөрхын агаар, уһан ямар сэбэр һайхан зандаа гээшэб!

Хөөрхынхид анхан сагһаа амидаржа һууһан үтэг шэбхэ болоһон үржэлтэй, үргэмжэтэй нютагууд. Шэбэр, һалгайн Шэбэр, Бага һүүл, Һалгайн Нуга, Соолгото, Баруун гол, Хүлэрэгтэ, Юугтэ, Маарагта, Хүсөөтэ хоорондоо нарһан тужа хутэлнүүдээр холбоотой, ой шугы нэмэритэй аад, мал ажалтанда таарамжатай, нэмэри дулаан барилгын модоор элбэг һайхан нютаг байха юм.

Хөөрхын эгээл уужам талатай Хүсөөтэ һалгайн, Шэбэр, Бага Һүүлэй, Хоймор үрэжэлтэй уужам губи талань урда сагта Хөөрхын зоной зуһалангууд аад, тэлсэ тээлнигүүдтэй айлнууд Хүсөөтын Адагһаа Энгэр хүрэтэр өрхын байгша бэлэй. Түхэреэн Хүсөөтэ соо Шара Бадмын, Галзуудай заяатын, Анзадай Гончигой хаамал хорёо буусануудһаа бэшэ үбэлжэдэг айл үгы һэн. Нютагай зоной газараа үтэгжүүлжэ, шадамараар уһалжа ажаллаһанайнь ашаар бүхы Хөөрхын хахад зоной олон толгой малай атарлан зуһаха ургаса ургадаг һэн.

Хөөрхынхид тон шадамар сэсэнээр сабшалан бэлшээрнээ уһалдаг байгаа. Жэшээлхэдэ, Улаан Хадын хүдуур гаража ерэһэн барагдашагүй уһатай бэрхэ горхоной уһаар Хүсөөтын талые уһаар садхаагаад, Арангатаар дамжуулан, Соолготын баруун бэеын айлнууд сабшалангаа уһалагша һэн. Тиихэдэ энэл горхоной уһаар Бага һүүлэйкид сабшалан тээлнигээ уһалка, уһаяа буляагдажа байһан шар гарадаггүй һэн. Булууд олон гарадаг байгаа. Хужартын, Арангатын, Соолготын, Зурам, Сагаан болон булма нуурнууд уняар мана атажа, шаг шуяа татуулан, олон түрэлэй уһанай шубуудые улгыдэжэ, нютагай шэнэг болон харагдаха.

Энэ үргэмжэтэй нютагта анхан сагһаа уг дамжан, газаараа шэмэглэн үтэгжүүлжэ ерэһэн мал ажалтай, нүүдэл нуудалтай буряад айлнууд һо заншалаа арьбадхан саижа ажаһуугаа. Үгытэйшье, хунда шадалтайшье, баяншье айлнууд хоорондоо тон һайн олбоотой, уһа газараа буяалдадаг, арсалдадаггүй, улгай гэжэ дуулдадаггүй, эр байраяа суургададаггүй нуугаал даа.

Жамбын Сандан, Бухайр омбо, Паахуу Сэдэб гэжэ ээ хүнүүд айлай хоорондо мидаржа, зайжа ябагша бээй. Хөөрхын зуун жараад рхэтэ айл соо зондоо элдэб эргэжэлээрээ хүндэтэй мүнэшэ, алташа дархашуул гэдэ, Дадяан дархан Шэбэрэдэ һуудаг, тон наряар, гоё үүдхэлнүүдые дархалдаг, ихэдэ тэрэ дарханай аша ламм гэжэ бэлигтэй уран дархан суутай байһанаа, бүри ая наһа бараа даа. Барда эжэ алташа дархан Хэжэнэй дасанай бүхы ганжар алаһаараа алдаршаһан байхэ. Гангай дархан гэжэ айхабэр бэрхэ шудхалаашан байва. Тэрэнэй шудхаһан хонхо ухы дасан дээрэ суураа уутайгаараа алдартай һэн. Энэ бэрхэ дархан Жэмгэр орхон дээрэ тээрмэ барижа, бүхы Хөөрхынгөө зоной ороо̀но татадаг һэн.

Галзууд гэжэ нэрэтэй ухаасайн гулбаа хүн байгаа. Хөөрхын Д. Бубеев Романовтанай 300 жэлэй найрта Хори 11 эсэгын түлөөлэгшэдтэй ошолдожо, алтан медаль хайратай ерэһэн юм. Галзуудай түрэлэй Данзанима гэжэ ехэ эмшэ (Жууда һуража нэрэ эзргэдэ хүртэжэ бусаһан) лама байгаа. Энэ лама зоной гуйлтаар сэрэгэй арын хүдэлмэридэ ошоһон хубуудэй эмшэн боложо; Сагаан далайн эрье ошоһон юм. Тэрэ зөөритэй, баян лама байгаа. Хэжэнгын дасанай гол гудамжада Данзан габжын гэр гэжэ хоёр дабхар эгээл гоё гэр байгша һэн.

Тэрэ гэр соо Хэжэнгын эхин һургуули нээгдэнэн юм. Би тэрэ гэр соо 1924 ондо һуража, үзэгтэ орсо бэлэйб. Энэ гэр соо Хэжэнгын түрүүшын зублэлэй съезд боложо, түүхэдэ ороһон байха. Энэ гэрые Шулуута урилжа абаашаад, албан газарай һургуулиин гэр болгожо байһанаа, һаяшаг задалагдаһан байха.

Ород эрдэмтэй Доржиев Рабсал габжа Агваан Доржиевай нүхэр байжа, Ленинградта буддын дасан барилсаад, тэндээ наһанайнгаа эсэс хүрэтэр байһан байна. Хөөрхэдэ Намсарайтан, Сэбээнтэн, Дадяантан, Гомбожабтан гэжэ дүрбэн айл газаагаа модо таринхай байгша һэн. Тэдэнэй саад соо хуша, жодоо, хасуури, мойһон, улаагана ургаха.

Хөөрхэ түмэр замтай холбоотой ойрын Петровско завод, Бада Хёлго, Түгнэ, Ара-Хөөрхэ нютагуудаар худа урагай холбоотой. Петровско заводой баян наймаашадтай харилсаатай аад, бага зэргэ ород хэлэ мэдэхэ хүнүүд бии байгаа. Түмэр замаар наймаа хээд, ондоо нютагуудаар ябаһан Тулгуев Намсарай шэнги хүнүүдшье байгаа.

О. Доржиев, З. Галзутов, Ц. Цыдыпов, Х. Доржиев дүрбэн ород бэшэгтэ нилээд һайн, ямаршье хэрэг саарһа ород хэлэн дээрэ бэшэжэ шадаха эрдэмтэй байгаа. Тэрэнэй бэшэһэн бэшэг хэрэгүүдые архив соо харахада, айхабтар бэрхэ эрдэмтэй хүнүүд байһан байдаг. Доржиев Дэлгэр гэжэ монгол бэшэгтэ һургадаг багша байгаа. Галан Ниндаков гэжэ дээдэ эрдэмтэй хүн гараа. Монгол номдо һайн үльгэр туужа уншадаг хүндэтэй хүнүүд гол бүри байһан байдаг.

Ёндон габжа, Гончиг жоодшо, Шагдар жоодшо, Мархуу лама эдэ эмшэн ламанар зоноо аргалжа, хэрэгынь бүтээгээд лэ хүндэтэй байгша һэн. О. Мункуев, А. Базаров, Б. Генинов, Ж. Гутанов, Ш. Бадлуев, Б. Бобоев гэхэ мэтын ажалай ухаанда бэрхэ хүнүүд гэжэ нютагайнгаа зондо һайшаагдадаг, магтуулдаг айлнууд бии һэн.

Хубисхалай урдахи хөөрхынхид хэдышье хүндэ байдалтай болобошье, ажалай дүршэл шадабариин ашаар, аха захынгаа заабарлаар, амидаралай тэмсэлые һуладхангүй, малаа үсхэжэ, газараа үтэгжүүлжэ, ан бун һуугаа. Октябриин хубисхалай һүүлдэ зүблэлтэ засагай түрүүшын жилнүүдтэ Хөөрхэ нютагта Улаан гэр, ехэ наһатанай һургуули, эхин шэтын һургуули нээгдэжэ, соёлой хубисхалай эхилхэдэ, бүхы хөөрхынхид айхабтар һайнаар уттажа, шэнэ гэгээрэнги байдал уттан, эдэбхитэй хабаадан, һайн һайханда, гэгээрэлдэ олоороо жудхөө һэн.

Хаанашье хүргэлтын арюун замай нээгдэхэдэ, һураха хүсэлтэй залуушуул нуража эхилээ. Харгы гарган, Данзаран, Надмит, Цокто, Гурэ, Цыдендамба, Дамдин, Ногоон хубуун — эдэ делоон Хориин ШКМ-дэ ошожо нураа. Түрүүшын харгы гарган, Хаймшаг Дамбиев буркавдивизиондо албанда мордоо. Тэрэ КВЖД-гэй тулалдаанда хабаадаа. Б. Гомбоев совпарт-һургуулида ошоо. Саашадаа он жэл үнгэрхэ бүри хубууд урган гаргажа, нютагаа суурхуулаа.

Буряадай габьяата артистнар Ш-Н. Генинов, С. Рабсалов, В. Дамдинов, Ч. Гуруев, В. Гунзынов, Батомункуева, мэдээжэ эрдэмтэн Г. Туденов, Б. Баяртуев, В. Гунгаров, РСФСР-эй габьяата багша Надмит Намсараев түрүүлэн, Д-Ж. Баяртуев, Д. Номтоев болон олон багшанар, эмшэд, элдэб мэргэжэлтэд Хөөрхэһөө гаража, нютагаа алдаршуулаа.

Хөөрхын хүрьһэн дээрэ, Улаан хадынгаа бооридо, Хужарта нуурайнгаа эрьедэ тэнжэһэн хубуудэй баатарлигаар Агууехэ Эхэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадаһые мүнхэлжэ, хөөрхынхид хүшөө бодхоогоо. Нютагтаа ажаллажа, арад зонойнгоо дунда ябаһан сэсэн үбгэдэйнгөө баян дэлгэр үгэ, арадайнгаа ёһо заншал халан абажа, нангин үргэжэ ябаһан нютагай шүлэгшэ Дансаран Доржогутабай шүлэгүүдэй гурбан ном гаргажа, буряад орон соогоо мэдээжэ болобо. Уран зохёолшодой холбооной гэшүүндэ абтаа. Тэрэнэй номууд Хөөрхын соло-магтаал болон үншагшадай сэдьхэл зүрхэ дайран хүлеэгдэнэ.

1930 оной хабар Эдэрмэгтэ Хэжэнгын түрүүшын колхозой тогтоходо, Хөөрхэһөө хэдэн айл һубарин ерэжэ ороһон юм. Би эсэгэнээ һалажа ороо̀. Орон соо колхоз байгуулха захиралта улам тургэдэжэ, сагай байдалаар баалагдажа, колхозуудай газар бүри тогтоходо, хөөрхынхид зоной жиирээр 1931 ондо колхоз тогтоожо, һуудал байдалда орожо эхилээ. Колхоз тогтоохо, бэхижүүлхэ хэрэгтэ нютагай эдэбхитэн Жүрмэд Намсараев, Гунгар Шагдаров бусад сэхэ ороолдолго гаргаа.

Жэжэхэн хамтын ажахынуудые томодхон нэгэдүүлхэ үедэ Дээдэ-Хэжэнгын гурбан колхоз хамтаржа, «Первомайский» колхоз болсо. Һүүлдэ совхоз болгогдоо һааб даа.

Эдэ жэлнүүдтэ Хөөрхэ совхозой нэгэ эгээл холын отделени боложо, олон жэлдэ байһан юм. Тиигэжэ Хөөрхын тогтонги хүргэлтэгүй жэлнүүд ерэжэ, зэдаржа, һалажа байһан, бага нютагуудай тоодо ороһон байгаа. Гэбэшье хөөрхынхид нютагаа хаяад зөөгөөгүй, харин түбхинэжэ, һуухын найдалда абтажа, гэр хоройгоо заһажа, шэнэ гэрнүүдшье баригдаа. Дээрэһээ бууһан захиралта-түсэб дүүргэгдэ лэ, үмсынгөө ажал алдангүй һуугаа гээшэл даа.

Томодхогдоһон ажахынуудай бирахаяа болижо тараһанай һүүлдэ Хөөрхэ бэеэ дааһан Хөөрхын совхоз боложо тогтоо. Энэ ушар нютагай хүргэлтын эхин болобо. Нютагай зон булта баярлажа, хамсыгаа шаман, ажалаа һэргээжэ, нютагайнгаа шарай хубилгажа эхилээ. Шэнэ һаруул гэрнүүд, гудамжа гарган жэрынэ. Богонихон саг соо һургуули барижа, дунда һургуулитай, яслитай, библиотекэтэй болоо. Үнинэй суутай Хужартынгаа аршаанные аргаламжын, амаралтын болгожо, шэнэ барилгануудаар өөдэнь татаа.

Хужарта нуураашье ябадалшадай бузарлахагүйгөөр хорёолоо. Нютагаархин ёһо заншагаа һэргээн бодхоожо, залуушуулаа зүбөөр хүмүүжүүлнэ, ажалда һургана. Хөөрхэдэ һайхан жэшээ олон: бэе бэедээ туһалаад, томо, томо байшан бодхоожорхино. Үбгэд, хүгшэдөө хүндэлдэг. Түрэ найртаа суглархадаа, наһатай зоноо түрүүн һуулгадаг. Аха захынгаа табаг бариһан хойно залуушуул эдеэлжэ захалдаг. Гудамжада ябаһан наһатай зоные мэндэшэлэнгүй үнгэрхэ эзлүушуул дайралдахагүй.

Хөөрхын хаанашье ябахадаа, дэмбэрэлгүй шэрүүн үгэ дуулахагүйт. Арадайнгаа анхан холын заншал үргэлжэлүүлжэ, Улаан-Хада, Сахюурта, Хужартаяа нангин гарганнууд гэн тооложо, шэмэглэн гоёожо ябадаг. Дабаануудаар хүреэлэгдэнхэй, хүтэл, тужаануудаар элбэг энэ нютагта ан гүрөөһэн үдэжэ байражанхай. Тэдэниие намнажа, хюдажа байдаг байгаалиин дайсад, хюдагша ангуушад (браконьернүүд) хомор. Энэ һайхан байгаалитай нютагые ан гүрөөлынь агнадаггүй, харин үсхэдэг газар болгохоор байгаал даа.

Энэ совхозой ойрын сагта урдаа хараалһан зорилго ехэ. «Хүүгэдэй саад болон конторо барижа дүүргэгдэ, гудамжануудаа заһажа, шэнэ гол гудамжаа хүсэндэнь оруулха, газараа үтэгжүүлхэ, малаа һайжаруулха, хонидоо олошоруулха шухала байна. Клуб, спортын ордон барихабди гэдэ совхозой директор М-Б. Дондоков хүргэлтэдэ найдангяар хөөрэнэ. Зүб даа. Урдань үтэг шэбхэ байһан заха үзүүр газарнууд олон арбаад жэл соо эзэгүй үншэржэ, эзэрлигтэжэһэн байна.

Хүйтэн, дээрэ газар аад, таряан мүртэй ургадаггүй ха юм. Шэнэ газар эдлэхэ урягаар үлүүсэ ехээр тала бэлшээриеэ хахалжархиһан, малаа үсөөлһэн алдуу заһагдаха ёһотой.

Ц. НОМТОЕВ.
Буряадай арадай уран зохёолшо.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҮНЭН

ХАНХҺАА ЭРХҮҮ ХҮРЭТЭР

Нёдондо зун Улаан-Удэ хотын худэлмэришэн Л. Д. Васильев «Улаан-Удэ—Селенгинск-Байкальск» гэһэн маршрудаар экологическа хэмжээ ябуулга эмхидхэһэн юм. Оршон тойронхи байгаалиин мүнөө ямар байдалда ороод байһан тухай хүн зондо хөөрэжэ үгэхэ, Байгал далайе хамгаалгада тэдэниие элсүүлхэ гэһэн зорилго табигдаһан байгаа.

«Арад зон Байгэлай түлөө» гэһэн худэлөөнэй гэшүүн Л. Д. Васильев һаяхана Байгалай жасатай суг совет-монгол «Хани барисаан» гэһэн аяншалга эмхидхэбэ. Энэ хэмжээ ябуулга июниин 20-һоо августын 6 болотор Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай, Монголой, Буряадай республикануудай дэбисхэр дээрэ үнгэргэгдэжэ байнхай.

МНР-эй Ханх гэжэ һууринаа ябуулхаб гээд заажа үгэхэ байна.

«Арад зон Байгалай түлөө», Байгалай жаса, Экологиин талаар Буряадай ССР-эй Верховно Советэй дэргэдэхи комитет, Монгол нүхэдэй зүгнөө «Ногоонтоной парти», «Ногоонтоной худэлөөн»—иимэ хүсэнүүд экологическа тус аяншалгада бүримүһэн хабаадана.

К. ХАНТАЕВА,
Байгалай жасын Буряадай отделениин нөөтын советэй түрүүлэгшэ.

УРАН ЗОХЁОЛШЫН МУЗЕЙ БАЙГУУЛАГДАХАНЬ

Буряадай арадай уран зохёолшо Исай Калистратович Калашниковай түрэһөөр 60 жэлэйнь ой байгша оной августын 9-дэ гүйсэхэсэ байна.

Энэ ушараар Шарапдай һууринай хүн зон нютагайнгаа эрхим бэрхэ хүбүүдэй нэгэндэ зорюулагдаһан музей байгуулха талаар ехэ худэлмэри ябуулна.

Шарапдайнхидай энэ һайн һайхан үүсхэл ороолдолгыень республикын районуудай олонхи ажахынууд, юрын хүнүүд дэмжэжэ, музей эмхидхэлгэдэ туһа хүргэхые ороолдоно, мүнгэ дамжуулна.

Жэшээлбэл, Мухар-Шэбэрэй районой колхоз, совхозууд музей байгуулгада гурба-гурбан мянган түхэриг мүнгэ дамжуулаа.

Элэтэ уран зохёолшо Исай Калашниковай музей байгуулгада Ташье хамһалсаха арга-тайт. Мүнгэ дамжуулха гэбэл, Мухар-Шэбэрэй районой нооселгын банкын № 14240-дэхи счёдто эльгээгты.

Т. БУРЛАКОВА.

НИИСЛЭЛ ХОТЫН ОЙДО

Эдэ удэриүүдтэ Закаменск хотын библиотекэ соо «Улаан-Удын 325 жэл» гэһэн номуудай болон зурагуудай выставкэ нээгдээд байна.

Ямаршье город өөрын хуби заяатай, намтартай байдаг гээшэ. Тиимэһээ А. Тиваненкын Дээдэ-Удые шэнжэлһэн түүхэтэ баримтанууд олондо һонирхогдоно. А. Тиваненкын шэнжэлхы худэлмэри «Түрүүшын зуун жэл» гэһэн гаршаг-тай юм.

Выставкын түрүүшын хуби соо Улаан-Удын архитектурада зорюулагдаһан һонирхолтой номууд, зурагууд табигданхай. Тэрэшэлэн Буряадай никслэл хотын музейнүүд, театрнууд, бууdалай байшангууд (гостиница), хүшөөнүүд, сэсэрлигүүд тухай материалнууд эндэ олон.

Выставкын үшөө нэгэ хубинь Улаан-Удэ хотын мүнөөнэй ажабайдал, ерээдүйн барилгын түсэбүүд, дотоодын ба гадаадын холбоо барисаан тушаа хөөрэжэ үгэнэ.

— Улаан-Удын 325 жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкые хүн зон ехэтэ һонирхожо харана. Гадна һайн выставкэ эмхидхээт гэжэ бидэндэ баярые хүргөөд ошоно. Иимэ юумэн болохо гэжэ огто хүлеэгэгүй байгаабди,—гэжэ городой библиотекын хаңгалгын таһагые даагша Н. Жигжитова хөөрэнэ.

М. ГОНЧИКОВ.

АЛТАША, ДАРХАНАЙ ГАЙХАМШАГТА БҮТЭЭЛНҮҮД

Арадай үрлалнуудай Бүхэроссын музейдэ Дагестанай шэдитэ алташа, мүнгэшэ дархан Гаджи-Бахмуд Магомедовэй выставкэ нээгдэбэ.

Хадын үндэртэ оршодог Кубачи аулай алташа дарханай уран бүтээлнүүд дэлхэй дээрэ суутай болоһоор үниинэй юм. Уран гартай энэ мастер эртэ үрдын уран бүтээлнүүдые тон нарнаар шэнжэлжэ, гоё һайхан элдэб зүйлэй хэрэгсэлнүүдые дархалхадаа, өөрын онсо шэнжэтэй угалза, хээнүүдые алта, мүнгөөр шэмэглэн гоёодог юм. Гаджи-Бахмуд Магомедов түмэроор элдэб зүйлэй гоёолтонуудые дабтан бүтээхэһээ гадна, яһаар хэһэн бүтээлнүүд дээрэ алта, мүнгэ гүйлгэжэ шэмэглэдэг онсо ехэ дүршэлтэй.

Дэлхэйн олон оронуудта үнгэргэгдэһэн выставкэнүүдтэ табигдаһан бүтээлнүүдынь олон тоото алтан болон мүнгэн медальнуудта хүртэһэн байдаг. Закавказиин арадуудай онсо маягтай бүтээлнүүд дэлхэйн мэдээжэ мастернуудай зүгһоо нэгэнтэ бэшэ һайшаагдаһан гэжэ эндэ онсолон тэмдэглэхэ шухала.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кубачи аулай алташа, мүнгэшэ дархан Г-Б. Магомедов.

ТАСС-ай фотохронико.

Г. ЭРДЫНЕЕВАГАЙ ЕХЭ АМЖАЛТА

Һүр харбалгаар РСФСР-эй арадуудай арбадахи Спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөн Орел хотодо болобо. Россин Федерациин 17 область, хизаар болон автономито республикын 100 гаран мэргэшүүл түгэсхэлэй наадандa хабаадаһан байгаа.

Манай республикын профсоюзуудай спортын бүлгэмэй тренер, спортын мастер Гэрэлма Эрдынеева хёрхо мэргэнээр харбажа, 328 очкотойгоор РСФСР-эй арадуудай арбадахи Спартакиадын абсолютна чемпионка болоо. Энэ хадаа манай бэлигтэй бэрхэ харбагшын ехэ амжалта гээшэ.

Улаасхоорондын классай спортын мастернууд Надежда Бадмацыренова (Шэтэ)—324, Елена Постникова (Рыбинск) 322 очкотойгоо удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

Эрэшүүлэй дунда илангаяа һонирхолтой, шанга тэмсэл болобо. Буряадай ССР-эй «Динамо» бүлгэмэй дэргэдэхи Олимпиадада бэлэдхэлэй «Годли» гэжэ түбэй тренер, спортын мастер Маюр Ринчиндоржиев һүүлшын гурбан годлиингоо нэгые тэрэ сагаалсын хажуугаар табижа, аяар дүрбэдэхи һууринда түригдэшэһэн байха юм. 319 очкотой. Тиихэдэнь СССР-эй спортын габьяата мастер Мунхэ-Бадраа Дашицыренов (Шэтэ) 321 очко тудажа, Спартакиадын абсолютна чемпионой нэрэ эзэргэдэ, хүртэбэ.

Башкирай ССР-эй харбагша, улаасхоорондын классай спортын мастер Евгений Провоторов, манай республикын спортын мастер Жаргал Дамбиев гэгшэд тус тустаа илагшаһаа 1 очкогоор гартаһан байгаа. Ушар иимэһээ тэдэнэр дахинаа сагаалса дээрэ гаража, гурба-гурбан годли табиба. Тиихэдээ Е. Провоторов ураг-шатай байжа, мүнгэн медальяар шагнагдаа. Ж. Дамбиев бронзо медальда хүртэһэн байха юм.

Командануудай дунда болоһон шанга тэмсэлэй дүн гаргахада, эхэнэрнүүд сооһоо Шэтын областиин мэргэшүүл шалгарба. Улаасхоорондын классай спортын мастернууд Наталья Болотова, Светлана Жигжитова, Надежда Бадмацыренова гэгшэд тус командын бүридэлдэ орожо, чемпионууд болоо. Чувашай болон Тувагай командануудай басагад хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлбэ.

Эрэшүүлэй дундаһаа Буряад ороной команда (улаасхоорондын классай спортын мастернууд Валентин Дарханов, Валерий Лысенко, Жаргал Дамбиев) илалта туйлаһан байгаа. Шэтын областиин, Хабаровска хизаарай харбагшад удаадахи шэнгүүдта хүртөө.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр Буряадай мэргэшүүл СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ, СССР-эй арадуудай Х Спартакиадада хабаадаха эрхэтэй болоһон байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Буряадай радио агаарай долгин

САГ ҮРГЭЛЖЫН ДАМЖУУЛ

6.15— Гимнастика (воскресенидэ шэнэ ком... салга). 7.17. воскресенидэ 8.17—Дамжуулганууд Үдэр бүри—6.15, 6.44, 7.15, 19.34, 19.58, понед... ботодо 6 час 50 минутада, воскресенидэ 7 ... минутада сагай үлэрил тухай мэдээсэл.

6 час 55 минутада республикын газетэнүүд (понедельник, воскресениһээ бэшэ үдэрнүүдтэ)...

ИЮЛИИН 22-һоо 28 ХҮРЭТЭР

ПОНЕДЕЛЬНИК, 22

6.30—6.50— «Түрэл газар дайдамнай». Радиожурнал. 6.52—7.02 — Долоон хоногой радио-дамжуулганууд шэнжэлэл. 7.30 — «Хүн ба автомобиль». 7.35—8.00 — «Арендны хамтын, хубиин предприяти». Буряад ороной гүрэнэй өөриие үмсэлхэ программа тухай Экономическа реформын ба нютагай өөндөө өөндөгөө хүтэлбэрилгын талаар Буряадай ССР-эй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В. Г. Ларионов, тэрэнэй орлогшо Л. А. Борголов хөөрэхэ. 12.15—13.00 — РСФСР-эй арадай артистка Ч. Г. Шанюшкинатай хөөрэлдөөн. 19.20 — Республикын һонинууд (ород ба буряад хэлэнүүд дээрэ). 19.45—19.58 — «Гуламта». Республикын Түбэй архивай таһаглые даагша Б. Б. Доржиев дамжуулгада хабаадаха (буряадаар).

ВТОРНИК, 23

6.30 — 6.55 — Республикын һонинууд. (ород ба буряад хэлэнүүд дээрэ). 7.30—8.00 — «Тоонто» танние урина. Хүгжэмтэ дамжуулга (буряадаар). 19.20 — Республикын һонинууд (ород ба буряад хэлэнүүд дээрэ). 19.45—19.58 — «Буряадай уран зохёолшод — үхибүүдтэ (буряадаар).

СРЕДА, 24

6.30—6.55 — Республикын һонинууд (ород ба буряад хэлэнүүд дээрэ). 7.27 — «Газар ажал зүбөөр эрхилхэ». Республикын үрэнэ хүрэнгын инспекциин начальник К. Я. Санкировагай хөөрөөч. 7.40—8.00— «Партийна ажабайдал: шэнэдхэлгын замаар». РСФСР-эй КП-гэй Захааминай комитедэй нэгэдэхи секретарь Н. Г. Хабалоэтай хөөрэлдөөн. 19.20 — Республикын һонинууд (ород ба буряад хэлэнүүд дээрэ). 19.45—19.58 — «Шиидхэгдээгүй асуудалнууд, бодомжолгонууд, һанамжанууд». Сэгээ үйлэдбэрилхэ тухай социальна асуудалнуудай ба бэшэгүүдэй редакциин хоёрдохи дамжуулга.

ЧЕТВЕРГ, 25

6.30—6.55 — Республикын һонинууд (ород ба буряад хэлэнүүд дээрэ). 7.27 — «Республикын залуу наһан» гэһэн программын хүргэмэтэ хабсаргалта. 7.47—8.00 — «Декларацы баталан абтаа. Саашаа юун болохоб?» Республикын багшанарай мэргэжэлтэй институдай нашалуудай талаа... даагша Е. Е. Б... дамжуулгада х... ряадаар). 12.15—... реттэтэй уулзалга... дамжуулга. 19.0... публикын һонин... буряад хэлэнүүд... —19.58 — «Харгы... байдалые сахи... жуулга.

ПЯТНИЦ...

6.30—6.55 — Ре... нинууд (ород ба... лэнүүд дээрэ). ...нүүдтэ үбһэ тэж... Сэлэнгын райо... нэрэмжэтэ колхо... га. 7.47—8.00 — ... Хүгжэмэй инс... конструктор Б. ... дамжуулгада х... ряадаар). 12.15—... бэшэгүүдээр — ... жуулга. 19.00 ... ба манай үе саг... автор — Буряадай... дэм ухаанай г... ябуулагша И. ... 19.15—19.58 — «Ү... нөөдэр, үглөөд... буряад хэлэнүүд...

СУББОТ...

6.30—6.50 — Ү... церт. 9.15—9.58... мүнөөдэр, үглөөд... буряад хэлэнүүд... — «Эдиршүүл». ... дээсэлэй-хүгжэмт... (буряадаар). 18.2... ри гарадаг ... «Сарана» гэжэ... 18.45 — Байгаали... асуудалаар бол... дөөндэ экологин... ли бодомжотой... гаалха талаар Б... эй Верховно Сов... дэй түрүүлэгшэ... моа хабаадаха. ... «Баян талын ая... даар).

ВОСКРЕСЕН...

6.35—7.00 — Үгл... церт. 8.30—9.0... удэрэ». Социальна... дай ба бэшэгүүд... дамжуулга. 9.15... Үхибүүдтэ лите... һайханай дамжу... 10.00 — Россида... жанай дэлгэрһэ... зорюулагдаһан... тоосоон (буряадаа... 13.00 — «Воскресе... тэн».

9.40—«Живая пла... тата фильм. 7-до... — Компьютертэй... 11.00—Хүүгэдэй... най коллективуу... 11.45—Степан Эр... хүсэл. Россин ТВ... за от» гэһэн да... —Товстоноговай... стоноговгүйгөөр. ... са»—үхибүүдтэ ф... сери. 15.35—Барн... 16.00—А. С. Пуш... щик»— зүжэг. ... 16.50 — «Хамаг... хүсэлтэйб». 17.00—... нүүд. «Буряад о... нал. 18.00—Һураг... ралта; Москвада... ша С. Ринчинов... иллюзионист В. ... шэнэ һонин. 20... ороной һонинууд... —Мэдээсэлнүүд. ... лан нойрсогты... 21.30—Дэлхэйн д... раха арга. 22.00—... —Соносхолнууд. ... Россин ТВ. 22... Ерофеевэй дурас... —Москвадахи к... лээрэ. 24.00 — ... 00.15—Уран һайха... стическэ програм...

Т. ПОЗДНЯКОВА—СССР-эй Ч...

Манай нютагай суута спортсмен, спортын габ... Татьяна Позднякова Киев хотодо үнгэргэгдэһэн ... дуудай Х зунай Спартакиадада хабаадажа, 10... зайда урилдахадаа, эрхим дүн харуулжа, чем... Татьяна энэ зайгаа 33 минута 07 секунда соо г...

Һүүлээрнь нютагаймнай дүй дүршэлтэй спо... метрэй зайда урилдахадаа, Спартакиадын брон... хүртэбэ.

Спортын энэ ехэ амжалтаар Татьяна Поздняко... тренер Виктор Домникиис үнэн зүрхэнһоо а... ран хүрэнэ.

Август һарын һүүл багта хүнгэн атлетикээр То... гэгдэхэ дэлхэйн чемпионадта хабаадахадаа, Та... тай байһай гээд хүсэе.

Б. МИ...

ПРАВДА Бурятии мүнөөдэрэй номерто

Буряадай ССР-эй Министрнүүдэй Советдэ.

«Намар болотор хойшолуулагдаба» — РСФСР-эй Арадай депутадуудай съездын тоосоон.

Республикын ... «РСФСР-эй гэ... муниципальна ... дые үмсэлэлгэ... Совет Социалис... Республикын хуу... гурбадахи хуудаа...

«Байгалай үмэн... заарнай» — зан... хуудаһанай матер...

Соносхолнууд, ...

Сонсёр экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.30—«Үглөө». 10.00—«Николас Никльби». 5-дахи, 6-дахи сери. 11.45—Мультфильмнүүд. 12.15—«16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 13.00—Шэнэ һониной албан. 13.15 — «Маппед-шоу». 14.05—«Мне снилась музыка» —фильм-концерт. 16.15—«Где-то гремит война». 3-дахи сери. 17.30—А. Билль дуулаха. 17.55—Мультфильм. 18.15—Баримтата фильм. 19.30—Шэнэ һониной албан. 19.45—Мультфильм. 20.00—Хүн ба хуулли. 20.45 — Симфоническа оркестрэй концерт. 21.05—«Николас Никльби». 5-дахи сери. 22.00—Время. 22.40—«Николас Никльби». 6-дахи сери. 23.35 — Шухала асуудалаар репортаж. 23.50—«Вид» танилсуулна. 02.50 — Улаасхоорондын шэнжэлэл.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Мультфильм.

Эмхидхэн байгуулагшад: Буряадай ССР-эй Верховно Совет, Буряадай ССР-эй Министрнүүдэй Совет, РСФСР-эй КП-гэй Буряадай республиканска коми...

Редактор Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

Манай адрес: 670000, Улаан-Удэ, Каландаришвилиин үйлсэ, 23. «Буряад үнэн» газетын редакци

Редакциин телефонууд: редакторай—2-50-96, приемныи — 2-54-54, редакторай орлогшонорой — 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретариин — 2-50-62, секретариадай — 2-66-76, таһагууд: нийтын-политическэ—2-34-05 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, 2-67-81; социально-экономическа —2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-69-58; соёлой, эрдэмэй болон һургуулинуудай — 2-60-21 (даагшань), 2-57-63; олониитын хүдэлмэриин ба мэдээсэлэй—2-54-93 (даагшань), 2-34-05, 2-67-81; оршуулгын — 2-60-91; коммерческэ — 2-69-58; корректорнуудэй—2-33-61, хэблэлдэ бэлдэгшэдэй (выпускающинуудай)—2-35-95, манай корреспондентнүүд: Барагжанда —91-1-44, Закаменскда—31-61, Агинскда —3-40-69 КПССэй рескомой хэблэлэй телефонууд: директор — 2-37-32, бухгалтери—2-33-77, вахта—2-56-62.

Газетэ жилдээ 260 дахин гараха... Хэблэлэй 2 хуудаһан хэмжээтэй... Газетын индекс 50901. Тираж 6600 Хэблэлдэ тушаагдаһан саг: 23.40.

Буряадай ССР-эй Госкомиздадай республиканска типографида газетэ барлагдан хэблэгдэбэ. Директорэйнь телефон 2-